

Nr 63.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.; given Stockholms slott den 25 januari 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—13:o.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 januari 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa ärenden angående försäljning av mark från kronoegendomar m.m., vilka ärenden synts böra föranleda framställning till riksdagen, samt anför härom följande.

1:o.

Bergshamra nr 1 och Sveden nr 1 inom Stockholms stad.

Sedan förslag utarbetats angående omläggning av vägen Stockholm—Norrtälje å, bland annat, sträckan Riksmuseet—Ålkistekanalens inom Stockholms stad, har stadens fastighetskontor i skrivelse den 20 oktober 1934 hos domänstyrelsen gjort framställning om att för stadens räkning få för-

Bihang till riksdagens protokoll 1935. 1 saml. Nr 63.

värva för vägomläggningen erforderlig, kronan tillhörig mark. Domänstyrelsen har sedermera fört underhandlingar med stadens myndigheter rörande villkoren för marköverlåtelsen. Sedan de av domänstyrelsen uppställda villkoren godkänts av Stockholms stads fastighetsnämnd, har domänstyrelsen i skrivelse den 31 december 1934 underställt försäljningsfrågan Kungl. Maj:ts prövning.

Av domänstyrelsens skrivelse framgår, att de markområden, som erfordras för oförmälda vägomläggning, utgöra delar av de till en del inom Stockholms stad belägna kronoegendomarna Bergshamra nr 1 och Sveden nr 1, vilka egendomar delvis äro utarrenderade, huvudsakligen i bostads-lotter. Vid sin skrivelse har domänstyrelsen fogat en planritning över ifrå-gavarande vägsträcka, å vilken ritning de erforderliga markområdena ut-märkts med heldragna blå gränslinjer. Å ritningen har vidare med blå färg markerats ett område, som erfordras för utläggning till gata enligt en av Kungl. Maj:t den 24 augusti 1934 fastställd stadsplan för fastigheten Ekhamnen inom stadsdelen Vetenskapsstaden i Stockholm. Av de markom-råden, som erfordras för oförmälda omläggning av vägen Riksmuseet—Alkistekanalens, utgöra, enligt vad i domänstyrelsens skrivelse uppgivits, omkring 1,550 kvadratmeter del av en för tiden den 14 mars 1913 — den 14 mars 1953 utarrenderad lägenhet, benämnd Åminne, omkring 3,400 kva-dratmeter del av en för tiden den 14 mars 1934 — den 14 mars 1944 utarrenderad lägenhet, benämnd Norra Anneberg, och omkring 1,300 kva-dratmeter del av lägenheten Montebello, vilket område icke är utarrenderat. Samtliga nu nämnda lägenheter lyda under kronoegendomen Bergshamra nr 1. I de för vägomläggningen nödiga markområdena ingå, enligt vad domänstyrelsen vidare upplyst, av nyssnämnda kronoegendom ytterligare omkring 1,050 kvadratmeter, därav omkring 409 kvadratmeter icke äro utarrenderade och återstoden är upplåten på arrende till den 14 mars 1935 till koloniträdgårdsföreningen Torphagen u. p. a. Av kronoegendomen Sveden nr 1 ingå, enligt domänstyrelsens skrivelse, i de till försäljning ifrågasatta markområdena omkring 1,950 kvadratmeter, som utgöra en del av parken å den nämnda kronoegendomen tillhörande andelen i lägenheten Torphagen och icke äro utarrenderade, samt omkring 2,800 kvadratmeter, som ingå i en till den 14 mars 1935 utarrenderad trädgårdslott. De ifråga-varande markområdena omfatta tillhopa omkring 12,050 kvadratmeter.

Domänstyrelsen har förordat, att områdena måtte upplåtas på följande villkor. För marken skall staden erlægga en ersättning av 6 kronor för kvadratmeter. Staden skall till ägarna av byggnader, som måste borttagas för vägens omläggning, för byggnaderna utgiva skälig lösen. Vidare skall staden förbinda sig *att* ansvara för de ersättningsanspråk för skada och intrång m. m., som till följd av markupplåtelsen för återstående del av nu löpande arrendeperioder kunna komma att framställas av vederbörande arrendatorer ävensom av innehavare av sådana andra särskilda rättigheter i avseende å markområdena, som upplåtits, innan marken tagits i anspråk,

att icke avverka den å den överlättna marken växande skogen, förrän denna i vederbörlig ordning utstämplats, samt att, därest avverkad skog icke lämpligen kan tillvaratagas för domänverkets räkning, inlösa träden till värde, som av vederbörande jägmästare kommer att fastställas till gängse pris. Slutligen skall det åligga staden, att, där till följd av vägomläggningen och utläggningen av gata erfordras igenfyllning av befintliga diken, upptagning av nya sådana, flyttning eller uppförande av hägnad, omläggning av väg eller annan åtgärd för anknytning av sådana tillfartsvägar, som för kronan erfordras, utföra och bekosta dylika arbeten.

I skrivelse till domänstyrelsen den 20 december 1934 har *Stockholms stads fastighetsnämnd* meddelat, att nämnden i skrivelse till Stockholms stadsfullmäktige samma dag hemställt, att fullmäktige måtte för stadens del godkänna omförmälda villkor ävensom uppdraga åt nämnden att på grundval av dessa villkor sluta erforderligt avtal rörande markförvärvet.

Jag tillstyrker ifrågavarande markområdets överlåtande å Stockholms stad på de av domänstyrelsen föreslagna villkoren. För en dylik överlåtelse torde emellertid erfordras riksdagens samtycke.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att omförmälda områden, med en sammanlagd areal av omkring 12,050 kvadratmeter, av kronoegendomarna Bergshamra nr 1 och Sveden nr 1 må på i huvudsak de av domänstyrelsen angivna villkor för förut nämnt ändamål överlätas till Stockholms stad.

2:o.

Solvalla nr 5 i Stockholms län.

Kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Solvalla nr 5 i Faringe socken av Stockholms län är till Erling Zelin utarrenderad för tiden 14 mars 1933—14 mars 1940 mot en årlig avgäld, utgående med dels 155 kilogram smör, 16 hektoliter vete och 20 hektoliter havre att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A i markegångstaxan, dels ock därutöver 550 kronor.

Sedan Zelin i en till domänstyrelsen ingiven ansökning anhållit att få förvärva kronoegendomen, vilken ansökning tillstyrkts av vederbörande domänintendent, har på föranstaltande av domänstyrelsen under november månad 1933 hållits uppskattningsförrättning å egendomen. Av handlingarna i ärendet, däribland det vid uppskattningsförrättningen förda protokollet ävensom en över egendomen år 1924 av distriktslantmätaren John Svärdson upprättad karta med beskrivning, inhämtas i huvudsak följande.

Egendomen, fördelad i två skiften, huvudgården samt Vittenstensskiftet — detta senare förut i jordregistret upptaget såsom särskild fastighet men numera genom kammarkollegii den 9 april 1918 meddelade beslut ur nämnda register avfört — är belägen intill allmänna landsvägen Husby—Faringe, 6,2 kilometer från Faringe järnvägsstation. Egendomen innehåller, med frånräknande av de från densamma försålda och avsöndrade lägenheterna Mossvik och Karlstugan, den senare belägen å Vittenstensskiftet, en areal av 128.705 hektar, därav 53.266 hektar tomt och åker, 75.361 hektar skogsmark och 0.073 hektar impediment. Åkern och skogsmarken äro av ordinär beskaffenhet. Kronan tillhöriga, å egendomen befintliga byggnader äro knappt medelgoda. Ladugårdens utrymme är otillräckligt. Nödiga arbetarbostäder saknas. Egendomen är delaktig i ett vattenavledningsföretag, som avser Olandsåns upprepning.

Vid uppskattningstillfället meddelade arrendatorn Zelin, att han med sin ansökning avsett förvärfvande av allenast huvudgården, och att han således icke önskade inköpa Vittenstensskiftet.

Uppskattningsnämnden har, under framhållande av dels egendomens underhålliga och otillräckliga byggnadsbestånd, dels dess ringa jordbruksvärde, förordat, att egendomen med undantag av Vittenstensskiftet, som nämnden ansåge böra tillsvidare bibehållas i kronans ägo, skulle försälas till arrendatorn Zelin. Försäljningslotten, som skulle omfatta de å förberörda karta med I och II i rödkrita betecknade ägoområdena med en areal av 75.995 hektar, därav 40.699 hektar tomt och åker, 35.246 hektar skogsmark och 0.059 hektar impediment, har av nämnden åsatts ett värde av 18,250 kronor, därav för skog och skogsmark 5,725 kronor.

Domänintendenten har upplyst, att egendomen värderats i befintligt skick, och hade vid saluvärdets bestämmande hänsyn tagits till, att Kungl. Maj:t jämlikt brev den 9 maj 1930 befriat en förutvarande arrendator av egendomen, Karl Johan Alm, från honom åliggande skyldighet att gälda egendomen åbelöpande andel, 2,535 kronor 84 öre, i lån från statens avdiktningsslånefond samt tillika bemyndigat domänstyrelsen att inlösa berörda lån för att sedermera täckas med den förhöjning i arrendeavgälden för egendomen eller, i händelse av försäljning, i dess saluvärde, som uppkomme genom avdiktningföretaget. Uppskattningsnämnden hade vidare icke funnit skäl att för försäljningen föreskriva särskilda villkor rörande egendomens användning eller att förbinda försäljningen med förbehåll om återköpsrätt för kronan. Därest dylika villkor eller förbehåll skulle anses erforderliga, hade nämnden förordat en nedsättning i det åsatta saluvärdet med 10 procent.

Arrendatorn Zelin har förklarat sig villig att för den till försäljning föreslagna delen av egendomen erlægga en köpeskilling motsvarande det av nämnden åsatta värdet, 18,250 kronor, samt därjämte förbundit sig att på villkor, som angåves i ett av domänstyrelsen uppgjort förslag till kontrakt, arrendera den del av egendomen, som icke komme att ingå i försäljningen, eller sålunda Vittenstensskiftet, intill den 14 mars 1940.

Överlantmätaren har icke funnit hinder föreligga mot en uppdelning av egendomen på sätt uppskattningsnämnden föreslagit. Vid en blivande avstyckningsförrättning borde emellertid lämpligast det område, som kronan skulle komma att behålla, avstyckas, varefter återstoden borde försälas såsom hemmanet med bibehållande av dess mantal.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot försäljningen av den utav uppskattningsnämnden föreslagna delen av egendomen.

Domänstyrelsen har i skrivelse den 24 juli 1934 meddelat, att styrelsen biträdde det av uppskattningsnämnden framlagda uppdelningsförslaget med försäljning av huvudgården till Zelin mot åsatt saluvärde av 18,250 kronor. Lotten borde försäljas i befintligt skick och bland köpevillkoren inryckas bestämmelser om att köparen skulle vara skyldig svara för egendomen åbelöpande andel i lån från avdikningslånefonden för verkställighet av förberörda vattenavledningsföretag ävensom att han icke skulle vara berättigad till ersättning av kronan för verkställd sådd, trädesbruk och höstplöjning.

Mot försäljningsförslaget har jag intet att erinra. Vid det förhållandet, att Zelin såsom innehavare av arrendet allenast sedan den 14 mars 1933 icke är hembudsberättigad enligt 1929 års försäljningsgrunder, torde ärendet böra underställas riksdagens prövning.

Departement-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Solvalla nr 5 i Faringe socken av Stockholms län ovanberörda, med I och II betecknade lott må mot ett saluvärde av 18,250 kronor försäljas till Erling Zelin under villkor i övrigt, att lotten försäljes i befintligt skick med tillträde, räknat från den 14 mars 1935, vid vilken tidpunkt det med Zelin upprättade arrendekontraktet skall upphöra att gälla, att Zelin avstår från den honom i hans egenskap av arrendator tillkommande rätten till ersättning av kronan för verkställd sådd, trädesberedning och höstplöjning, att Zelin ansvarar för egendomen Solvalla nr 5 åbelöpande andel i lån från avdikningslånefonden för verkställande av upprensning av Olandsån, att köpeskillingen för lotten erlægges i enlighet med bestämmelserna i 21 § och 22 § mom. A förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., samt att beträffande köpet i övrigt skola i tillämpliga delar gälla bestämmelserna i berörda förordning.

3:o.

Väsby nr 3 i Stockholms län.

Landsfiskalsbostället $\frac{3}{4}$ mantal Väsby nr 3 i Skå socken av Stockholms län har genom kammarkollegii och statskontorets den 17 mars 1927 meddelade gemensamma beslut indragits till statsverket från den 14 mars samma år.

Egendomen har sedermera av domänstyrelsen utarrenderats under kortare perioder till den 14 mars 1935. Årliga arrendeavgälden för tiden från den 14 mars 1929 har utgjort 1,000 kronor. För tiden till den 14 mars 1929 har avgälden utgjort 680 kronor per år.

Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen under år 1933.

Av handlingarna i ärendet, däribland vid uppskattningsförrättningen fört protokoll och en av distriktslantmätaren Herman Lindahl år 1927 upprättad karta med beskrivning inhämtas bland annat:

Egendomen, som är belägen strax intill Skå kyrka och på ett avstånd av 15 kilometer från Drottningholm, innehåller en areal av 44.2910 hektar, därav 29.4270 hektar åker och tomt, 2.6530 hektar äng, 12.0590 hektar avrösningsjord och 0.1520 hektar impediment.

Åkern ligger i två skiften, hemskitet och utskiftet, samt består till större delen av lermylla för god beskaffenhet. Ängen är delvis odlad; den icke odlade delen utgöres av dikes- och åkerrenar av ringa värde. Kultiverad betesmark saknas. Hagmarken användes till bete. Skogsmarken är obe tydlig.

Kronans å egendomen befintliga byggnader äro med undantag av böningshuset, som är i gott skick och rymligt, otillräckliga, bristfälliga och i stort behov av modernisering.

Å egendomen finnas inga torp eller lägenheter.

Egendomen har del i ett samfällt område om cirka 7,000 kvadratmeter, beläget i närheten av Skå kyrka. Samfälligheten är utan värde.

Egendomen är delaktig i torrlägningsföretaget Ekenäsån. Den årliga avgälden för år 1931—1954 belöper sig till 259 kronor 13 öre, varjämte arrendatorn är skyldig deltaga i den med vissa års mellanrum återkommande upprensningen av ån.

Skå och Sänga elektriska distributionsförening har ledning framdragen över egendomens byggnadstomt.

På grund av åkerns delade belägenhet, byggnadernas otillräcklighet och läge i ena hörnet av egendomsfiguren samt egendomens även i fullbyggt skick otillräckliga räntabilitet har *uppskattningsnämnden* föreslagit egendomens försäljning och därvid åsatt densamma ett saluvärde av 25,700 kronor, varav för skog och skogsmark 3,500 kronor.

Vid värderingens verkställande har hänsyn tagits till utskiftets avlägsna belägenhet och till den egendomen åvilande skulden för torrlägningsföretaget, för vilken skuld köparen skulle övertaga betalningsansvaret utan avdrag å värderingssumman.

Det åsatta värdet avser egendomen i befintligt skick och med skyldighet för köpare att ersätta avgående arrendator för höstsädesådd, vallådd och höstplöjning.

Nämnden har icke ansett nödigt föreskriva särskilda villkor rörande egendomens användning eller om återköpsrätt för kronan. Skulle föreskrifter härutinnan anses erforderliga, borde egendomens köpeskilling, enligt vad domänintendenten meddelat, nedsättas med 15 %.

Egendomens arrendator, Hugo Lindén, som brukat egendomen på eget arrende från den 14 mars 1929 och året dessförinnan som förvaltare för dåvarande arrendatorn, har skriftligen förklarar sig villig att till det av uppskattningsnämnden åsatta saluvärdet förvärva egendomen, varvid han jämväl meddelat sig vilja dels ersätta avgående arrendatorn för höstsådd,

vallsådd och höstplöjning, dels övertaga betalningsansvaret för egendomen åbelöpande odlings- och dikningslån.

Överjägmästaren, som hörts i ärendet, har icke haft något att erinra mot egendomens försäljning.

Med skrivelse den 9 oktober 1934 har *domänstyrelsen* överlämnat ärendet till Kungl. Maj:t samt därvid anfört i huvudsak följande.

Styrelsen biträdde uppskattningsnämndens förslag att till åsatt saluvärde försälja egendomen vid nu löpande arrendeperiods utgång. Upplåtelsen borde ske med full och oinskränkt äganderätt.

Egendomens arrendator, Hugo Lindén, hade icke innehaft egendomen under så lång tid, att han jämlikt gällande författning vore berättigad till hembud. Styrelsen ansåge likväl, att hembuds rätt borde beredas honom, varjämte vid försäljningen i övrigt borde tillämpas de i 1929 års förordning lämnade föreskrifter.

Det av domänstyrelsen framlagda försäljningsförslaget finner jag mig kunna biträda. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departementets-
chefen.*

att kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Väsby nr 3 i Skå socken av Stockholms län må i befintligt skick och med ett saluvärde av 25,700 kronor försäljas jämlikt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med tillträdesrätt räknad från den 14 mars 1935 samt med hembuds rätt jämlikt 9 § förordningen för Hugo Lindén, skolande vid försäljningen blivande köpare förpliktas att övertaga betalningsansvaret för egendomen åvilande lån från avdikningslånefonden samt, därest Lindén förvärvar egendomen, i köpehandlingen inryckas bestämmelse, att Lindén skall avstå från alla anspråk mot kronan för höstsådd, vallsådd och höstplöjning.

4:o.

Säby nr 1 i Uppsala län.

Kronoegendomen $1\frac{1}{2}$ mantal Säby nr 1 i Dalby socken av Uppsala län är jämlikt domänstyrelsens den 20 augusti 1915 upprättade kontrakt utarrenderad för tiden 14 mars 1916—14 mars 1936 mot en årlig avgäld av 800 kronor.

Uppskattning har hållits å egendomen under år 1933.

Av det över förrättningen förda instrumentet med tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren M. Mörtsell år 1912 upprättad karta med beskrivning, inhämtas bland annat:

Egendomen, förlagd i ett skifte, är belägen invid Mälaren, 19 kilometer från Uppsala stad och 9 kilometer från Navestabro järnvägsstation samt innehåller en areal av 57.5960 hektar, därav 38.2000 hektar åker och tomt, 5.3120 hektar äng och 14.0840 hektar avrösningsjord.

Åkern består till övervägande del av styv, något stenbunden lerjord. Ängen, som i huvudsak utgöres av sjöland, är delvis vattensjuk. Å egendomen förefintlig skog är obetydlig. Å egendomen finnas inga torp. Egendomen har del i Hagunda häradsallmänning.

Uppsala segelsällskap har å en i Mälaren utskjutande udde, den så kallade Säby klint, uppfört klubbhus jämte tillhörande ekonomibyggnader ävensom båtbygga.

Uppskattningsnämnden har föreslagit, att fyra, å en ärendet bilagd, av t. f. distriktslantmätaren Olof Erasme år 1934 upprättad specialkarta med röda gränslinjer utmärkta och med litt. a, b, c och d betecknade områden skulle försäljas. Nämnden hade ursprungligen tänkt sig saluvärdering av hela egendomen för dess försäljning i en lott. Nämnden hade emellertid sedermera funnit sig böra frångå denna plan och inskränkt sig till angivna försäljningsförslag, enär det saluvärde, som skulle hava kommit att åsättas egendomen, skulle på grund av egendomens lämplighet för tomtupplåtelse och den jämförelsevis livliga efterfrågan å dylika komma att ställa sig jämförelsevis högt och för närvarande ingen utsikt föreläge att erhålla en till detta saluvärde uppgående köpeskillning.

De till försäljning föreslagna lotternas arealer och saluvärden framgå av följande tabell.

Salulott	Areal i hektar				Saluvärde i kronor
	åker	äng	avrösningsjord	summa	
a	0.1350	—	0.8950	1.0300	3,090
b	—	—	0.7390	0.7390	2,220
c	—	0.0660	0.2760	0.3420	1,025
d	—	—	1.1100	1.1100	3,330

Nämnden har föreslagit, att lotterna skulle försäljas, lotten litt. a till egendomens arrendator, G. G. Hellman, lotten litt. b till fabrikören Sixtus Jansson i Uppsala, lotten litt. c till lektorn Magnus Lemoine, likaledes i Uppsala, och lotten litt. d till Uppsala segelsällskap.

Såväl Hellman, Jansson och Lemoine som ock Uppsala segelsällskap hava förklarat sig vilja förvärva ifrågavarande områden ävensom erbjudit sig erlägga köpeskillningar, motsvarande åsatta saluvärden.

Lotterna äro, enligt vad *domänintendenten* meddelat, saluvärderade i befintligt skick.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot de föreslagna försäljningarna, även om han ansett det önskvärt, att förslag framlagts rörande försäljning av egendomen i dess helhet.

Överlantmätaren har förklarat hinder icke föreligga mot avstyckning av de föreslagna lotterna.

Domänstyrelsen har med utlåtande den 23 november 1934 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anført, att styrelsen för egen del biträdde uppskattningsnämndens förslag till försäljning. I likhet med nämnden funne styrelsen sålunda försäljning av egendomen i dess helhet icke för närvarande böra ske. Mot de försäljningslotterna åsatta saluvärdena hade styrelsen ingen erinran.

Några särskilda föreskrifter om försäljningslotternas användning eller om återköpsrätt funne styrelsen icke erforderliga, utan borde lotterna försäljas med full och oinskränkt äganderätt till de av nämnden föreslagna personerna. Lotterna borde tillträdas den 14 mars 1936.

Köpeskillingarna för lotterna litt. b och c syntes lämpligen böra erläggas kontant av köparna vid lotternas tillträde. I fråga om erläggandet av köpeskillingarna för lotterna litt. a och d borde bestämmelserna i 21 § och 22 § B i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. vinna tillämpning. Bestämmelserna i berörda förordning torde för övrigt i tillämpliga delar lända till efterrättelse vid försäljningen av samtliga fyra lotter.

Jag biträder det av domänstyrelsen tillstyrkta försäljningsförslaget och *Departements-* hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *chefen.*

att av kronoegendomen 1½ mantal Säby nr 1 i Dalby socken av Uppsala län förberörda, å den av t. f. distriktslantmätaren Olof Erasme vid ägomätning år 1934 upprättade kartan angivna och med litt. a—d betecknade lotter må med angivna områden och med tillträdesrätt den 14 mars 1936 i befintligt skick försäljas,

lotten litt. a till arrendatorn av egendomen, G. G. Hellman, mot en köpeskillning av 3,090 kronor,

lotten litt. b till fabrikören Sixtus Jansson, Uppsala, mot en köpeskillning av 2,220 kronor,

lotten litt. c till lektorn Magnus Lemoine, Uppsala, mot en köpeskillning av 1,025 kronor och

lotten litt. d till Uppsala segelsällskap mot en köpeskillning av 3,330 kronor,

därvid köpeskillingarna skola för lotterna litt. b och c erläggas kontant vid tillträdet och för lotterna litt. a och d i enlighet med bestämmelserna i 21 § och 22 § B förenämnda förordning den 6 juni 1929 (nr 176), skolande i övrigt beträffande försäljningarna bestämmelserna i sagda förordning i tillämpliga delar lända till efterrättelse, samt lotterna försäljas med rätt att över stamfastigheten för utfart till allmän väg taga väg på sätt, som framgår av den utav Erasme upprättade kartan.

5:o.

Vånga nr 1 i Södermanlands län.

Genom kammarkollegii beslut den 11 oktober 1929 förordnades, att landsfiskalsbostället $\frac{3}{4}$ mantal Vånga nr 1 i Toresunds socken av Södermanlands län skulle från och med den 14 mars 1930 indragas till statsverket.

Egendomen är till den 14 mars 1935 mot en årlig avgäld av 1,200 kronor utarrenderad till Nils Pettersson.

Med anledning av den förestående arrendeledigheten hava kronojordstyckningssakkunniga år 1932 besiktigat egendomen; och har domänstyrelsen från vederbörande domänintendent och hushållningssällskaps egna hemsnämnd införskaffat upplysningar angående egendomens lämplighet till upplåtelse i egnahemslägenheter eller åbolägenheter samt huruvida efterfrågan å dylika lägenheter funnes i orten. Härjämte har å egendomen den 7 november 1933 hållits uppskattningsförrättning i vederbörlig ordning. Av det över förrättningen uppgjorda instrumentet jämte en av distriktslantmätaren Oscar Thorén år 1930 över egendomen upprättad karta med tillhörande beskrivning inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen cirka 12 kilometer från Strängnäs, har en areal av 143.3530 hektar, därav 29.3000 hektar åker och trädgård, 1.1390 hektar tomt, 0.1755 hektar äng, 107.6275 hektar skogsmark, 1.9580 hektar annan avrösningsjord och 3.1530 hektar impediment.

Av kronans byggnader å egendomen äro huvudbyggnaden i medelgott och två flygelbyggnader i mindre gott skick men stall, ladugård, loge och vissa andra byggnader av så dålig beskaffenhet, att de måste ombyggas. Egendomens åkerjord består huvudsakligen av lermylla på knappast medelgod botten. Kronoegendomen är delaktig i Selebo härads allmänning, varifrån de sista åren utdelats 35 kronor per mantal. Statens vattenfallsverk och Toresunds elektriska distributionsförening hava elektriska ledningar framdragna över egendomen.

Egendomen är åsatt ett taxeringsvärde av 25,900 kronor.

Av det i kammarkollegium förvarade exemplaret av jordeboken för Toresunds socken har inhämtats, att jämlikt länsstyrelsens i länet utslag den 24 februari 1917 egendomen skulle erlægga för vart och ett av åren 1921—1945 19 kronor 50 öre samt för år 1946 17 kronor 74 öre till återgåldande av ett enligt Kungl. Maj:ts brev den 29 maj 1914 för torrläggning av vattenskadade marker, tillhörande, förutom andra fastigheter, ifrågakvarande kronoegendom, beviljat låneunderstöd å tillhoppa 6,530 kronor, samt att Kungl. Maj:t genom resolution den 11 mars 1921 tillåtit Toresunds norra elektriska distributionsförening u. p. a. eller dess rättsinnehavare att under förbehåll av enskild rätt utföra vissa högspänningsledningar och nyttja desamma under en tid av 40 år ävensom under samma tid hava ledningarna framdragna över mark, tillhörande kronoegendomen och annan fastighet.

Egnahemsnämnden har anfört, att fastigheten vore bebyggd med en mängd hus av dålig eller mindre god beskaffenhet. Uppförande av ny ladugård och logbyggnad behövde omedelbart företagas, vilket måste med-

föra en utgift å minst 8,000 kronor. Med hänsyn därtill torde det för kronan vara mest ekonomiskt, att den för jordbruk använda marken jämte nödig utmark försålles. Upplåtelse till egnahems- eller åbolägenheter från egendomen kunde icke lämpligen ifrågakomma.

Domänintendenten har, före uppskattningstillfället, föreslagit, att kronoegendomen försålles.

Kronojordstyckningsakkunniga hava anfört, att med hänsyn till egendomens i huvudsak svaga men likväl i stort sett tillräckliga åbyggnader och åkerjordens bristande torrläggning egendomen lämpligen torde böra försäljas i en lott, samt att den skogsmark, som icke erfordrades för lotten, borde bibehållas i kronans ägo.

Uppskattningsnämnden har anfört bland annat: För ombyggnad av egendomens byggnader beräknades ett belopp av cirka 13,000 kronor. Med hänsyn därtill och då egendomen ur jordbrukssynpunkt knappast kunde anses medelgod samt kronan ej hade intresse att behålla jordbrukslotten, föresloges, att sagda lott jämte därför behövligen utmark försålles. Övrig del av utmarken borde bibehållas i kronans ägo, vilket kunde ske utan olägenhet, då det i grannskapet i socknen funnes andra kronan tillhöriga skogslotter.

Kronoegendomen borde uppdelas i följande, å förenämnda karta med röda linjer avgränsade ägotter, nämligen

litt. A med en areal, enligt en av förut omförmälde Thorén uppgjord arealbeskrivning, av 55.0410 hektar, därav 23.8920 hektar tomt och åker, 0.1080 hektar äng och odlingsmark, 28.2500 hektar avrösningsjord och 2.7910 hektar impediment,

litt. B med en areal enligt sagda beskrivning av 6.9870 hektar, därav 4.6655 hektar tomt och åker, 0.0675 hektar äng och odlingsmark, 2.0470 hektar avrösningsjord och 0.2070 hektar impediment, samt

litt. C med en areal enligt samma beskrivning av 81.3250 hektar, därav 0.7425 hektar tomt och åker, 80.4275 hektar avrösningsjord och 0.1550 hektar impediment.

Härav borde *litt. A* och *B* försäljas i en lott och *litt. C* bibehållas i kronans ägo.

De till försäljning föreslagna ägotterna *litt. A* och *B* åsattes ett saluvärde av tillhoppa 20,400 kronor, varav 5,925 kronor för växande skog och 500 kronor för delaktighet i berörda allmänning. Vid saluvärderingen hade avvikelser från en av vedbörande jägmästare verkställd skogsvärdering skett på så sätt, att beträffande 1,644 kubikmeter virke värdet per kubikmeter sänkts från 4 kronor 50 öre till 4 kronor.

Försäljning borde ske med tillträde den 14 mars 1935 i det skick, salulotten då befunne sig med skyldighet för köpare att till avträdaren av egendomen utgiva ersättning för sådd och plöjning. Kronan borde vid försäljningen förbehålla sig rätt till utfartsvägar över de till försäljning ifrågasatta ägotterna från den i kronans ägo kvarvarande delen av egendomen. Däremot funnes icke anledning att förbehålla kronan återköpsrätt.

Arrendatorn Pettersson hade på arrende innehaft egendomen sedan den 1 maj 1920 och därunder städse väl värdat densamma, varför nämnden föreslog, att försäljningslotten hembjödtes honom. Skulle emellertid lotterna icke komma att försäljas, borde egendomen, enligt nämndens förslag, ånyo utarrenderas på 20 års tid, därvid egendomen åsattes ett arrendevärde av 1,000 kronor.

Pettersson har i särskild avgiven förklaring förmält sig vilja köpa fastigheten i fråga för en köpeskilling av 20,400 kronor.

Jägmästaren har förklarat, att han efter att på platsen hava besiktigt salulotten icke hade något att erinra mot den av uppskattningsnämnden företagna sänkningen i den av honom verkställda värdeberäkningen av skogen.

Överjägmästaren har anført, att han icke hade något att erinra mot förevarande försäljningsförslag och värdeberäkning, samt att i kronans ägo kvarvarande utmark borde tilläggas kronoparken Kolsundet.

Överlantmätaren har anført: Något laga hinder för den fastighetsbildning, förslaget avsåge, torde icke föreligga. Det förefölle dock som om avgränsningen av området litt. B vid Nyckelberga väl mycket beskure området och tillika bleve onödigt oregelbunden. Det torde icke vara utslutet, att Nyckelberga förr eller senare gjordes till en självständig lägenhet enär den åkerareal den omfattade kunde anses tillräcklig för ett arbetarsmåbruk. Att lägenheten därvid skulle vinna på en något större skogsmarksareal torde vara obestriddigt. Det kunde därför ifrågasättas, om icke gränsen borde dragas såsom överlantmätaren förslagsvis med blyerts utmärkt på kartan, eventuellt med motsvarande minskning av skogsmarksarealen för området litt. A. Vid den området litt. B angränsande vägen syntes, oavsett det av överlantmätaren anförda, styckningsgränsen böra erhålla sådan sträckning, att lotten litt. C erhöle tillräckligt utrymme för tillträde till vägen.

Slutligen har *domänintendenten*, från vilken förnyat yttrande inhämtats i anledning av vad överlantmätaren anført, vidhållit försäljningsförslaget samt därvid bland annat förmält, att den omständigheten att avgränsningen av området litt. B bleve oregelbunden vore helt beroende av den bergiga terrängen och behovet att på områdets västra sida ordna lämplig utfartsväg från lotten litt. C.

Domänstyrelsen har med skrivelse den 20 november 1934 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid för egen del anført:

Styrelsen hade icke något att erinra mot det av uppskattningsnämnden upprättade försäljningsförslaget och däri angivna värden.

I det för egendomen gällande arrendekontraktet stadgades bland annat, att som arrendatorn mottoge kronoegendomen utan utsädd höstsädd och höstplöjning, han finge lämna den på samma sätt, men att, då han vid arrendets början lämnat ersättning för trädesbruk och frösädd, han skulle i sin ordning vid avträdet bekomma ersättning för det trädesbruk och den frösädd, han visade sig hava verkställt. Då saluvärderingen av ifrågavarande områden skett under förutsättning att desamma överlätes i befintligt skick men med rätt för avträdaren att, då områdena överlätes till annan, utfå ersättning för sädd och plöjning, syntes emellertid till saluvärdet böra läggas det belopp, vartill kostnaderna för trädesbruket och frösädden kunde uppskattas.

Jag biträder uppskattningsnämndens, av domänstyrelsen förordade förslag. Till frågan om dispositionen av den ej till försäljning ifrågasatta delen av egendomen torde jag få återkomma, sedan riksdagens beslut i försäljningsfrågan fattats. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Departements-
chefen.

att av kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Vånga nr 1 i Toresunds socken av Södermanlands län lotterna litt. A och B, vilka å förenämnda av distriktslantmätaren Oscar Thorén upprättade karta utmärkts med röda linjer, må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., med ett saluvärde av 20,400 kronor jämte det belopp, vartill kostnaderna för vid tillträdet verkställda trädesbruk och frösådd å lotterna kunna uppskattas samt med hembuds rätt jämlikt 9 § sagda förordning för Nils Pettersson,

skolande vid försäljningen i övrigt iakttagas, att lotterna försäljas med tillträdes rätt för köpare räknat från den 14 mars 1935, att lotterna försäljas i det skick, vari de vid tillträdet befinnas, att endast kronan tillhöriga hus eller anläggningar ingå i försäljningen, att förbehåll göres för de jämkningar i gränser, som kunna komma att bestämmas vid blivande avstyckningar av lotterna, att köpare skall respektera av Kungl. Maj:t medgivna rättigheter att hava elektriska ledningar framdragna över egendomen, att kronoegendomen ålagd återbetalningsskyldighet med avseende å ett genom Kungl. Maj:ts brev den 29 maj 1914 för torrläggning av vattenskadade marker tillhörande, förutom andra fastigheter, kronoegendomen beviljat låneunderstöd å tillhoppa 6,530 kronor skall åvila de försålda ägolorterna, samt att kronan förbehålles rätt att för återstående, i kronans ägo kvarvarande del av kronoegendomen taga erforderliga utfartsvägar över ägolorterna.

6:o.

Brestorp nr 3 Östergården i Jönköpings län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Brestorp nr 3 Östergården i Hässleby socken av Jönköpings län är genom domänstyrelsens den 23 juli 1927 meddelade kontrakt utarrenderad för tiden 14 mars 1929—14 mars 1936 mot en årlig avgäld, utgörande dels 9 hektoliter råg och 48 kilogram smör att i vederbörlig ordning lösas med penningar, dels därutöver 257 kronor 50 öre.

Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen under år 1933. Av handlingarna i ärendet, däribland en av distriktslantmätaren Carl E. Sie-

wert år 1933 översedd karta över egendomen jämte en till nämnda karta hörande beskrivning, framgår bland annat följande.

Egendomen är belägen 3 kilometer från Mariannelunds köping samt innehåller en areal av 92,2124 hektar, därav 9,6660 hektar tomt och åker, 3,4360 hektar äng, 78,5424 hektar skogs- och betesmark samt 0,5680 hektar impediment.

Av denna areal ingå i köpingens planlagda område 8,8544 hektar, därav 0,4610 hektar åker, 0,0070 hektar äng och 8,3864 hektar avrösningsjord. Beträffande dispositionen av ifrågavarande område har Kungl. Maj:t genom beslut den 16 oktober 1923 förordnat, att området skulle, uppdelat i tomter, försälas.

Egendomens åker och äng äro av medelgod beskaffenhet, den förra dock mycket stenbunden. Betesmarken är otillräcklig. Skogsmarken är god, den därå växande skogen riklig. Vissa delar av egendomen begränsas av ett vattendrag, den så kallade Bruzaån, vars vatten och vattenkraft torde vara uppdelad efter en vid mitten av ån gående rågång på de å åns ömse sidor liggande skifteslagen. Egendomen har del i tre samfällda ägolotter, motsvarande de med ägofigurerna nr 173—175 å omförmälda karta angivna ägolotter. Egendomen har icke del i härads- eller sockenallmänning. Å egendomen finnas inga torp eller lägenheter. Kronans å egendomen befintliga byggnader äro knappt medelgoda.

Genom resolution den 20 november 1908 har Kungl. Maj:t medgivit Stenkvill-Klinte kraftaktiebolag, numera Smålands kraftaktiebolag, rätt att över egendomen hava framdragna elektriska ledningar.

Då egendomens jordbruk är av mindre omfattning och särskild anledning icke förefinnes att bibehålla inägoområdet, har uppskattningsnämnden föreslagit, att detta område med tillägg av nödig skogsmark skulle försälas.

Övriga delen av egendomen d. v. s. vad som återstår av egendomen efter frånräknande av dels den till försäljning föreslagna lotten, dels ock egendomens inom Mariannelunds köping planlagda område liggande mark, om vars disposition Kungl. Maj:t redan förordnat, ansåg nämnden skulle i kronans ägo bibehållas och förvaltas såsom kronopark.

Det av uppskattningsnämnden till försäljning föreslagna området, utlagt i två skiften, har å den i ärendet företedda, av distriktslantmätaren Siewert upprättade kartan utmärkts med röda gränslinjer och omfattar enligt en av Siewert samtidigt uppgjord beskrivning 28,1200 hektar, därav 8,8120 hektar åker, 1,9080 hektar äng och 17,4000 hektar avrösningsjord.

Försäljningslotten har av nämnden åsatts ett saluvärde av i runt tal 11,200 kronor, därav för skog 2,550 kronor.

Uppskattningsnämnden har förordat hembuds rätt för arrendatorn av egendomen, Karl Edvin Frode, som förklarar sig villig att för salulotten erlagga köpeskilling, motsvarande det av uppskattningsnämnden lotten åsatta saluvärdet.

Värderingen av försäljningslotten är verkställd under förutsättning, att lotten överlåtes i det skick, vari den på grund av bestämmelserna i nu gällande arrendekontrakt skall av arrendatorn av egendomen överlämnas.

Nämnden har icke funnit skäl föreslå särskilda villkor angående lottens användning eller återköpsrätt. Skulle likväl föreskrifter härutinnan anses böra ifrågakomma, har nämnden förordat en nedsättning i saluvärdet med 10 procent.

Vid lottens försäljning borde förbehåll göras om rätt för framtida ägare att fritt använda utfartsväg från skiftet vid Bruzaån över egendomens mark till allmänna vägen.

Överjägmästaren i Östra distriktet har icke haft något att erinra mot uppskattningsnämndens försäljningsförslag.

Överlantmätaren har förklarat hinder icke föreligga för salulottens avstyckning. Vid avstyckningen borde dock, enligt vad överlantmätaren meddelat, utredning verkställas, huruvida det till Brestorps by, i vilket skifteslag kronoegendomen ingår, hörande vattenområdet vore delat på de olika fastigheterna i skifteslaget, och i så fall borde den del av kronoegendomens område i Bruzaån, som vore belägen framför salulottens andra skifte, lämpligen tilläggas nämnda lott.

Domänstyrelsen har med skrivelse den 6 november 1934 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anført, att styrelsen för egen del biträdde uppskattningsnämndens dispositionsförslag. Den till försäljning avsedda lotten borde upplätas med full och oinskränkt äganderätt. Under den av överlantmätaren angivna betingelsen syntes det framför salulottens utmed Bruzaån liggande skifte förefintliga vattenområdet böra medfölja vid försäljningen. På förfrågan av styrelsen hade nämligen domänintendenten meddelat, att berörda vattenområde vore av obetydligt värde och att genom ett tillägg av detsamma höjning i lottens saluvärde icke vore erforderlig. Skulle däremot det Brestorps by tillhörande vattenområdet icke vara skiftat, funne styrelsen lämpligast, att den till försäljning föreslagna lotten upplättes utan andel i skifteslagets vattenområde.

Därjämte borde vid försäljningen iakttagas, att väg bereddades för det i salulotten ingående, utmed Bruzaån liggande skiftet fram till allmänna landsvägen över den i kronans ägo kvarvarande del av egendomen, som låge mellan skiftet och berörda väg.

Arrendatorn Frode, vilken av nämnden föreslagits till erhållande av hembud å salulotten, hade icke innehåft egendomens arrende under så lång tid, att han på grund av gällande författning kunde tillerkännas hembuds rätt. Styrelsen ansåge emellertid, att sådan borde medgivas honom.

Jag har intet att erinra mot domänstyrelsens förslag till egendomens disposition. Sedan riksdagen fattat beslut i försäljningsfrågan torde jag få återkomma till frågan om dispositionen av den del av fastigheten, som är avsedd att bibehållas i kronans ägo.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Brestorp nr 3 Östergården i Hässleby socken av Jönköpings län det å den av distriktslantmätaren Carl E. Siewert år 1933 översedda och i ärendet företedda kartan med röda gränslinjer utmärkta området må med areal och till

*Departements-
chefen.*

saluvärde, som förut angivits, försäljas med tillträdesrätt den 14 mars 1936 jämlikt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt jämlikt 9 § förordningen för Karl Edvin Frode,

skolande vid försäljningen iakttagas, *dels* att salulotten tillerkännes rätt till väg från det lotten tillhörande utmed Bruzaån liggande skiftet fram till landsvägen över den del av egendomen, som ligger mellan ifrågavarande landsväg och berörda skifte, vilken del skall i kronans ägo bibehållas, *dels* att, för den händelse uppdelning skett på de i skifteslaget ingående fastigheterna av det Brestorps by tillhörande vattenområdet, den utanför lottens skifte vid Bruzaån varande delen av kronoegendomens vattenområde skall medfölja lotten utan förhöjning av dennas saluvärde men att, därest sådan uppdelning icke skett, lotten skall försäljas utan andel av vattenområdet vid Bruzaån, *dels* att, därest lotten beröres av Smålands kraftaktiebolag tillhörande ledning, blivande köpare av lotten förpliktas respektera bolagets rätt att å lotten hava ledningarna kvarstående, *dels ock* att, därest Frode förvärvar lotten, i blivande köpehandling om densamma skall inryckas bestämmelse om att såväl Frode som kronan skola avstå från de dem på grund av gällande arrendekontrakt rörande egendomen tillkommande anspråk gentemot varandra i fråga om ersättning för trädesbruk, höstplöjning, sådd och husröta.

7:o.

Flenshult nr 1 i Jönköpings län.

Kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Flenshult nr 1 i Karlstorps socken av Jönköpings län är jämlikt domänstyrelsens den 12 december 1924 utfärdade kontrakt utarrenderad till den 14 mars 1936 mot en årlig arrendavgäld av 640 kronor.

Egendomen har under år 1932 besiktigats av kronojordstycknings sakkunniga. Å egendomen har vidare den 5 oktober 1933 hållits uppskattningsförrättning. Av det över förrättningen uppgjorda instrumentet med därtill hörande handlingar, däribland en av Elam Mebius år 1897 över egendomen upprättad samt av distriktslantmätarna Edw. Ekberg år 1918 och Anders Oldenburg år 1933 kompletterad karta, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen omkring 40 kilometer från Vetlanda stad och 11 kilometer från Lönneberga järnvägsstation, innehåller en areal av 271.6010 hektar, därav 14.7380 hektar åker, 2.9620 hektar äng och 253.9010 hektar avrösningsjord.

Den till egendomen hörande åkerjorden består av medelgod eller lättare sandmylla på alv- och jätterbotten, delvis mycket stenbunden samt besvärad av rör. På en del ställen går berggrunden i dagen. Ängen är av ringa värde. Betesmarken lämnar icke tillräckligt bete för husbehovet. Skogsmarken är däremot av god beskaffenhet. Kronans byggnader vid egendomen äro i mindre gott eller, i vissa fall, bristfälligt skick. Egendomen har ej del i någon allmänning eller annan samfällighet. Taxeringsvärdet å inägorna uppgår till 12,500 kronor.

Jämlikt Kungl Maj:ts resolution den 28 juli 1933 har Brusafors-Hällefors kraftaktiebolag medgivits rätt att hava elektriska kraftledningar framdragna över egendomen. Ledningarna ifråga beröra dock icke i det följande nämnda, till försäljning föreslagna områden.

Kronojordstyckningssakkunniga hava förordat, att egendomen med dess obetydliga inägor och mindre goda uthusbyggnader måtte försälas i en lott.

Uppskattningsnämnden har föreslagit, att, då anledning icke föreläge att i kronans ägo bibehålla egendomens inägor, dessa ägor med erforderlig skogsmark borde försälas i en lott. Såsom ytterligare skäl för försäljningen har framhållits, att nya uthusbyggnader nödvändigtvis måste inom den närmaste framtiden uppföras å egendomen.

Den av nämnden till försäljning föreslagna lotten, vilken å nyssberörda karta redovisats under litt. Db, omfattar följande ägofigurer å kartan, nämligen nr 1—56, av 57, av 58, 59—61 och 110. Lotten innehåller en areal av 47.6870 hektar, därav 10.7410 hektar tomt och åker, 1.1610 hektar äng och odlingsmark samt 35,7350 hektar skogsmark, och har av nämnden åsatts ett saluvärde av 13,150 kronor, därav 3,400 kronor för växande skog. Arrendevärdet har uppskattats till 500 kronor. Värderingen har verkställts under förutsättning, att lotten överlåtes i det skick, vari den på grund av bestämmelserna i det om egendomen gällande arrendekontraktet skall av arrendatorn avlämnas.

Några särskilda villkor i fråga om lottens användning eller bestämmelser om återköpsrätt för kronan har uppskattningsnämnden icke funnit erforderliga. För den händelse stadgande om användningen eller återköpsrätt likväl skulle anses böra ifrågakomma, borde saluvärdet nedsättas med tio procent.

Egendomens nuvarande arrendator, D. Hedmar, har icke själv brukat egendomen utan har haft densamma upplåten till en underarrendator, K. O. V. Jonsson. Jonsson har brukat egendomen sedan år 1921. Hedmar har trots upprepade påtryckningar från domänintendentens sida icke kunnat förmås överlåta arrendet till underarrendatorn. Uppskattningsnämnden har ansett, att Hedmar icke borde tillerkännas hembuds rätt vid försäljningen. Jonsson, som under mer än tio år brukat egendomen och därvid städe väl hävdats densamma, borde däremot erhålla hembuds rätt till lotten jämlikt 9 § i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.

Jonsson har under åren 1926—1928 gäldat de å egendomen belöpande kostnaderna för iståndsättandet av en allmän väg med 668 kronor 73 öre. Då Jonsson vid arrendetidens slut icke kunnat tillgodogöra sig en mot

sina utlägg därutinnan svarande nytta samt saluvärdet å försäljningslotten beräknats med hänsyn till det förbättrade skick, vari egendomen befunde sig, har nämnden ansett, att lottens saluvärde vid hembud till Jonsson borde nedsättas med 445 kronor.

Jonsson, vilken erhållit del av förslaget, har förklarat sig villig att inköpa lotten på angivna villkor.

Vidare har arrendator Hedmar skriftligen förklarat sig icke hava något att invända mot att lotten hembjudes Jonsson.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot det av uppskattningsnämnden framlagda förslaget.

Överlantmätaren har framhållit, att egendomen gränsade mot sjön Flen. Huruvida denna sjö vid det år 1783 verkställda storskiftet å byn Flenshult delats med stranden framginge icke av i lantmåterikontoret förvarade kartor och handlingar. Därest emellertid vattnet i sjön skulle befinnas vara delat, borde tagas under övervägande, huruvida icke till försäljningslotten borde läggas det område av sjön, som av överlantmätaren förslagsvis utmärkts med blyerts å kartan. Av överlantmätarens yttrande inhämtas vidare, att hinder icke torde komma att möta mot det till försäljning föreslagna områdets avskiljande till särskild fastighet.

Domänstyrelsen har med skrivelse den 11 december 1934 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid för egen del anfört:

I likhet med kronojordstyeckningssakkunniga och uppskattningsnämnden ansåge styrelsen, att egendomens inägor jämte erforderlig stödsskog borde försäljas. Mot det av uppskattningsnämnden framlagda förslaget till försäljningslottens omfattning hade styrelsen icke något att erinra. Ej heller i övrigt hade uppskattningsnämndens förslag givit styrelsen anledning till erinran. För att försäljningslotten skall kunna försäljas till Jonsson fordrades emellertid, då Jonsson icke själv innehåft arrendet, riksdagens medgivande.

Under den av överlantmätaren angivna förutsättningen syntes det utanför lottens strand belägna vattenområdet i sjön Flen böra medfölja vid försäljningen. Någon anledning att höja saluvärdet å lotten till följd av att vattenområdet inginge i försäljningen syntes icke förefinnas. Skulle däremot vattnet i sjön icke vara skiftat, ansåge styrelsen lämpligast, att lotten försälldes utan andel i skifteslagets vattenområde.

De i kronans ägo behållna områdena av egendomen borde ställas under skogsstatens vård för att förvaltas enligt de för förvaltning av kronoparker gällande grunder.

Departements-
chefen.

Jag har ej erinran att göra mot domänstyrelsens förslag. Till frågan om dispositionen av de i kronans ägo kvarvarande delarna av kronoegendomen eller litt Da och litt D torde jag få återkomma, då riksdagens beslut i försäljningsfrågan föreligger.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Flenshult nr 1 i Karlstorps socken av Jönköpings län den å förberörda karta med litt. Db betecknade lotten om 47,6870 hektar må med ett saluvärde av 13,150 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försälj-

ning i vissa fall av kronoegendom m. m. till K. O. V. Jonsson med rätt för Jonsson att, därest han förvärvar egendomen, erhålla avdrag å saluvärdet med 445 kronor samt under villkor i övrigt, att lotten försäljes med tillträdesrätt för köparen den 14 mars 1936, att lotten försäljes i det skick, vari den enligt bestämmelserna i gällande arrendekontrakt skall av arrendatorn avlämnas, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att förbehåll göres för de jämknin- gar i lottens gränser och areal, som vid blivande utbryt- ningsförrättning kunna komma att visa sig erforderli- ga, samt att, för den händelse uppdelning skett på de i Flenshults bys skifteslag ingående fastigheterna av den skifteslaget tillhörande sjön Flen, den utanför lottens strand varande delen av kronoegendomens vattenom- råde, i huvudsaklig överensstämmelse med vad som av överlantmätaren utmärkts å berörda karta, skall medfölja lotten utan förhöjning av saluvärdet men att, därest sådan uppdelning icke skett, lotten skall försäljas utan andel i vattnet i sjön.

8:o.

Nyaby nr 4 Lillegård i Jönköpings län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Nyaby nr 4 Lillegård i Alseda socken av Jönköpings län är utarrenderad för tiden 14 mars 1916—14 mars 1936 mot en årlig avgäld av 555 kronor.

Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen under år 1933.

Av handlingarna i ärendet, däribland vid nämnda förrättning fört pro- tokoll samt en av distriktslantmätaren Anders Oldenburg år 1933 kom- pletterad karta över egendomen jämte tillhörande beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som har ett otillgängligt läge med lång och backig ut- fartsväg, ligger 20 km. från Vetlanda stad och 8 km. från Alseda järn- vägsstation samt innehåller en areal av 124.7980 hektar, därav 16.3510 hektar tomt och åker, 5.5620 hektar äng och 102.3350 hektar avrösningsjord.

Åkern är stenbunden och delvis bergig men med god sandmylla på ler- botten. Ängen är medelgod. Betesmarken lämnar icke tillräckligt bete för gårdens behov. Skogsmarken är god; den därå varande skogen är riklig.

Å egendomen finnes ett vid laga skifte undantaget, för vederbörande skiftesdelägares gemensamma behov avsett lertag. Lertaget, som icke in- lagts å skifteskartan, torde ligga å skogsmarken å den del av egendomen, som å den nu i ärendet företedda kartan betecknats med ägofig. nr 89. Som samfälld mark har vid skiftet jämväl undantagits »vägen till Olofstorp»,

i huvudsak motsvarande den å nyssberörda karta med ägofig. 115 betecknade vägen. För övrigt har egendomen icke del i någon samfällighet.

Å egendomen finnas inga torp eller lägenheter. Kronans hus å egendomen äro, ehuru för egendomens behov tillräckliga, i mindre gott skick. Boningshuset tarvar ombyggnad.

Uppskattningsnämnden har, särskilt med hänsyn till egendomens otillgängliga läge och nödvändigheten av att vid en förnyad utarrendering nybygga boningshuset, förordat försäljning av egendomens inägoområde med tillägg av nödig skogsmark. Egendomen i övrigt skulle i kronans ägo bibehållas.

Försäljningslotten, vars gränser å förenämnda karta utmärkts med blåa strecklinjer samt betecknats med litt. Ca, skulle komma att omfatta 50.0500 hektar, därav 15.1800 hektar tomt och åker, 5.5470 hektar äng och odlingsmark samt 29.3230 hektar avrösningsjord. Lotten har av nämnden saluvärderats till 17,300 kronor, därav för skog 5,100 kronor.

Under framhållande av att den nuvarande brukaren av egendomen, Gustaf Elias Karlsson, vilken likvisst icke innehaft arrendet längre tid än från februari 1931, vore en synnerligen driftig och intresserad jordbrukare, har nämnden förordat honom till erhållande av hembud vid lottens försäljning. Karlsson har förklarat sig villig att till det åsatta saluvärdet inköpa lotten.

Värderingen har verkställt under förutsättning att salulotten överlättes i det skick, vari den på grund av bestämmelserna i nu gällande arrendekontrakt skulle av arrendatorn av egendomen överlämnas. Nämnden har icke funnit skäl föreslå särskilda villkor för lottens användning eller återköpsrätt. Skulle likväl föreskrift härutinnan anses böra ifrågakomma, har nämnden föreslagit, att saluvärdet skulle nedsättas med 10 %. Vid försäljningen borde förbehåll göras om rätt för kronan att använda över försäljningslotten ledande vägar.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot uppskattningsnämndens förslag.

Överlantmätaren har förklarat hinder för avstyckning icke föreligga.

Domänstyrelsen har med utlåtande den 6 november 1934 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid för egen del förklarat, att styrelsen biträdde uppskattningsnämndens dispositionsförslag.

Mot det försäljningslotten åsatta saluvärdet hade styrelsen ingen erinran. Lotten borde upplätas med full och oinskränkt äganderätt. Likaledes hade styrelsen icke något att erinra mot att arrendatorn Karlsson, ehuru han icke innehaft arrendet under så lång tid att han jämlikt gällande författning kunde tillerkännas hembuds rätt å försäljningslotten, erhöle sådan.

Departements-
chefen.

Jag har ej erinran att göra mot uppskattningsnämndens av domänstyrelsen biträdda förslag. Till frågan om dispositionen av den i kronans ägo kvarvarande delen av kronoegendomen torde jag få återkomma, då riksdagens beslut i försäljningsfrågan föreligger.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Nyaby nr 4 Lillegård i Alseda socken av Jönköpings län lotten litt. Ca må till åsatt saluvärde och med tillträdesrätt den 14 mars 1936 försäljas jämlikt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt jämlikt 9 § sagda förordning för Gustaf Elias Karlsson,

skolande vid försäljningen iakttagas, *dels* att den i kronans ägo kvarvarande delen av egendomen tillförsäkras rätt till väg över salulotten fram till samfäll- da vägen från Skäggenäs till Nyaby Södergård eller den väg, som å distriktslantmätare Oldenburgs karta betecknats med ägofig. nr 115, *dels ock* att, därest arrendatorn Karlsson inköper lotten, i blivande köpehandlingar inryckes bestämmelse om att varken Karlsson eller kronan äga på grund av gällande arrendekon- trakt om kronoegendomen framställa några anspråk på ersättning för höstplöjning, trädesberedning, gräs-, frö- och höstsädessädd eller husröta.

9:o.

Torestorp nr 1 i Jönköpings län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Torestorp nr 1 i Svartorps socken av Jönköpings län är utarrenderad för tiden 14 mars 1916—14 mars 1936 mot en årlig avgäld av 1,080 kronor.

Uppskattning har hållits å egendomen under år 1933. Av handlingarna i ärendet, däribland en av extra lantmätaren Hilding Segerpalm år 1933 kompletterad karta med tillhörande beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, belägen 29 kilometer från Jönköping och 22 kilometer från Huskvarna, ligger i ett skifte samt innehåller en areal av 73.4100 hektar, därav 24.6700 hektar tomt och åker, 15.6180 hektar äng, 30.9900 hektar skogs- och betesmark och 2.1320 hektar annan avrösningsjord.

Åkerjorden är av medelgod beskaffenhet och består till större delen av lermylla å lerbotten. Till en mindre del utgöres åkern av mossodling. Ängen är jämförelsevis god men översvämmas vid kraftigare nederbörd. Betesmarken är av god beskaffenhet, likaledes skogsmarken, som dock är jämförelsevis obetydlig. Kronans å egendomen varande byggnader äro knappt medelgoda. Å egendomen finnas inga torp eller lägenheter. I den i egendomens nordvästra gräns framflytande ån bedrivs kräftfiske. Stenkvill-Klinte kraftaktiebolag, numera benämnt Smålands kraftaktiebolag, har den 31 januari 1919 medgivits rätt att hava elektriska högspänningsledningar framdragna över egendomen.

Uppskattningsnämnden har förordat egendomens försäljning särskilt av

det skäl, att egendomens skogsmark är av så ringa omfattning, att den utöver egendomens husbehov icke lämnar någon nämnvärd virkesavkastning. Nämnden har föreslagit egendomens försäljning i en lott och har egendomen av nämnden åsatts ett saluvärde av i runt tal 28,800 kronor, varav för skog 4,325 kronor. I skogsvärdet har inräknats värdet av en å rot stående utstämplad skogskvantitet om 317 kubikmeter.

Saluvärderingen är verkställd under förutsättning, att egendomen överlåtes i det skick, vari den på grund av bestämmelserna i nu gällande arrendekontrakt skall av arrendatorn överlämnas. Nämnden har icke funnit skäl föreslå särskilda villkor angående lottens användning samt återköpsrätt. Skulle likväl föreskrifter härutinnan anses böra ifrågakomma, har nämnden förordat en nedsättning i saluvärdet med 10 %. Nämnden har föreslagit, att egendomen skulle hembjudas egendomens nuvarande arrendator, Johan Isaksson, som innehaft egendomen på arrende av kronan från år 1927 och som förklarar sig vilja förvärva densamma till det av nämnden åsatta saluvärdet.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot försäljningen.

Domänstyrelsen har i utlåtande den 17 oktober 1934 underställt ärendet Kungl Maj:ts prövning, därvid styrelsen förklarar sig biträda uppskattningsnämndens förslag att försälja egendomen, som borde upplåtas med full och oinskränkt äganderätt. Försäljningen borde ske enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176).

Ehuru nuvarande innehavaren av egendomen, Johan Isaksson, icke innehaft arrendet under så lång tid att han på grund av berörda författning vore att anse såsom berättigad till hembud, syntes likväl hembuds rätt böra tillerkännas honom. Egendomen borde tillträdas den 14 mars 1936.

*Departements-
chefen.*

Då jag intet har att erinra mot domänstyrelsens försäljningsförslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Torestorp nr 1 i Svartorps socken av Jönköpings län må med ett saluvärde av 28,800 kronor och med tillträdesrätt den 14 mars 1936 försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt jämlikt 9 § 1 mom. för Johan Isaksson, samt under villkor i övrigt, att köpare skall respektera den Smålands kraftaktiebolag medgivna rätten att över egendomen hava framdragen elektrisk kraftledning samt, därest Isaksson förvärvat egendomen, att varken han eller kronan skall äga framställa några som helst ersättningsanspråk gent emot varandra på grund av det nu rörande egendomen gällande arrendekontraktet i fråga om ersättning för trädesbruk, höstplöjning, sådd eller husröta.

10:o.

Kronoparken Ängelholm i Kristianstads län.

I framställning den 25 augusti 1926 anhöll förre läroverksadjunkten A. Trollér, att den av honom arrenderade lägenheten Haradal nr 6 å den så kallade Haradalsplanteringen under kronoparken Ängelholm i Rebbelberga och Barkåkra socknar av Kristianstads län måtte till honom upplåtas under åborätt. Länstyrelsen avstyrkte ansökningsen, med hänsyn till att Haradalsskiftet icke vare sig till storlek eller belägenhet lämpade sig för bildande av sådana jordbruksfastigheter, som i åborättslagen avsåges. Genom beslut den 8 april 1927 fann Kungl. Maj:t ej skäl bifalla Trollérs framställning.

Sedan domänstyrelsen den 12 oktober 1928 förklarar en av Trollér gjord framställning om tillstånd att med äganderätt förvärva lägenheten Haradal nr 6 för det dåvarande ej föranleda någon styrelsens vidare åtgärd, anhöll Trollér i skrivelse den 12 augusti 1930, att den inom Rebbelberga socken liggande delen av sagda lägenhet med tillägg av angränsande del inom samma socken av Haradalsplanteringen måtte med äganderätt upplåtas till honom. Med överlämnande av denna ansökan ävensom vissa andra framställningar rörande förvärv av Haradalsplanteringen anförde domänstyrelsen i skrivelse den 22 februari 1932 bland annat, att vägande skäl torde tala mot att med gällande fastighetsvärden vidtagna åtgärder för försäljning av ifrågavarande mark inom Rebbelberga socken. Genom beslut den 16 september 1932 fann Kungl. Maj:t framställningarna icke för det dåvarande föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I skrivelse den 10 maj 1933 har nu Trollér hos Kungl. Maj:t hemställt om tillstånd att få inköpa den del av lägenheten Haradal nr 6, som vore belägen i Rebbelberga socken.

Sedan på domänstyrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning hållits i vederbörlig ordning har styrelsen den 4 januari 1935 avgivit infortrat utlåtande i ärendet och har styrelsen därvid överlämnat ärendet tillhörande handlingar, varibland ett vid förrättningen fört protokoll samt två kartor, upprättade den ena av E. Sökjer-Petersen den 19 juni 1933 och den andra i Kristianstads läns lantmäterikontor den 10 december 1934. Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat:

Lägenheten är belägen norr om staden Ängelholm, mellan Rönneå och allmänna vägen Ängelholm—Skälderviken, omkring 2.5 kilometer från stadens centrum och 0.6 kilometer från stadsgränsen.

Lägenheten är för tiden till den 14 mars 1935 utarrenderad till Trollér mot ett årligt arrende av 180 kronor och med skyldighet för arrendatorn att betala lägenheten åvilande skatter. Arrendet omfattar omkring 2.50 hektar, varav en mindre del — omkring 0.35 hektar — är belägen i Barkåkra socken.

Vid uppskattningsförrättningen, som avsåg den i Rebbelberga socken be-

lägna delen av lägenheten, hava särskilda värden åsatts ett till tomt och trädgård använt område, kallat *tomtområdet*, och återstående del av lägenheten, kallad *åkerområdet*. Tomtområdet omfattar den del av lägenheten, som enligt den av E. Sökjer-Petersen upprättade kartan är belägen söder om en å kartan med blå färg markerad linje. Gränsen mellan områdena är avsedd att gå 0.5 meter norr om och jämnlöpande med en häck, som nu utgör gräns mellan trädgården och åkern.

Tomtområdet. Arealen omfattar omkring 1.17 hektar tomt m. m. Å området finnas boningshus och uthusbyggnader, vilka tillhöra kronan. Byggnaderna äro i försvarligt skick. Området närmast byggnaderna, vilka äro belägna i lägenhetens sydöstra del, utgöres av en välordnad prydnadsträdgård med rabatter, träd och buskar. Därefter vidtager köks- och fruktträdgård, som — fränsett en areal i områdets mitt av omkring 0.17 hektar, vilken för närvarande är kal men avsedd att jordförbättras och planteras med fruktträd — sträcker sig ut mot områdets västra spets. Slutningen mot Rönneå är delvis skogbeväxt. Jorden utgöres av sand, som genom påförande av dy- och mulljord m. m. avsevärt förbättrats. Hävden är mycket god. Saluvärdet har uppskattats till 15,500 kronor. Arrendevärdet har beräknats utgöra 130 kronor under förutsättning att arrendatorn betalar skatterna för området.

Åkerområdet. Arealen omfattar omkring 0.98 hektar. Omkring 0.26 hektar beräknas komma att avsättas till väg. Området, som är obebyggt, utgöres huvudsakligen av åker jämte någon ängsmark. Jorden består av lätt sandjord av svag beskaffenhet. Hävden är mycket god. Saluvärdet har uppskattats till 5,000 kronor. Arrendevärdet har beräknats utgöra 50 kronor, därest arrendatorn betalar skatterna.

Trollér, som arrenderat lägenheten sedan år 1911, har under arrendetiden nedlagt ett mycket stort arbete och stor kostnad på förbättring av tomtområdet. Han har nästan fullständigt ombyggt boningshuset, anlagt trädgården, anskaffat samtliga prydnadsträd och fruktträd m. m., täckdikat hela området, anordnat brunnar samt pålat det sankta området utmed åstranden.

Förrättningsmannen har tillstyrkt, att tomtområdet försäljes enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1935 och med hembuds rätt jämlikt 10 § i förordningen för Trollér. Då sådana omständigheter ej vore för handen, att Trollér kunde medgivas hembuds rätt enligt bestämmelserna i sagda förordning, borde ärendet underställas riksdagens prövning. Med hänsyn till under arrendetiden verkställda förbättringar borde, därest Trollér använde sig av hembuds rätten, saluvärdet ned sättas med 5,500 kronor till 10,000 kronor. Anledning föreläge ej att vid försäljningen föreskriva särskilda villkor angående områdets användning samt återköpsrätt. Skulle likväl föreskrifter härutinnan anses böra ifrågakomma, borde saluvärdet minskas med tio procent.

Beträffande åkerområdet, varå Trollér ej nedlagt några större förbättrings arbeten, tillstyrkte förrättningsmannen, att detsamma utarrenderades till Trollér under en tid av tio år, räknat från den 14 mars 1935. Eventuell försäljning av detta område borde ske genom utbud enligt 13 § i berörda förordning.

Trollér har förklarats villig inköpa tomtområdet till ett pris av 10,000 kronor att erläggas kontant och med skyldighet för köparen att bekosta avstyckning och övriga med köpet förenade utgifter. Han har dock samtidigt meddelat, att han helst önskade inköpa hela den del av lägenheten,

som är belägen i Rebbelberga socken, och att han ansåge de föreslagna saluvärderna vara för höga.

Jägmästaren och överjägmästaren hava tillstyrkt, att tomtområdet försäljes till Trollér på föreslagna villkor. De hava icke haft något att erinra mot områdena åsatta saluvärderna.

Överlantmätaren har meddelat, att lägenheten, varmed han avsåge det å Sökjer-Petersens karta upptagna området, utgjorde del av hemmanet Rebbelberga 10', att vatten och grund utanför lägenhetens strand i Rönneå sannolikt tillhörde hemmanet, att lägenheten gränsade intill ett område, för vilket Kungl. Maj:t beslutat, att vissa föreskrifter skulle tillämpas med avseende å byggnadsverksamheten (byggnadsordning), att länsstyrelsen beträffande nämnda område förordnat, att, innan avstycknings- eller byggnadsplan blivit upprättad, avstyckning icke finge ske utan särskilt av länsstyrelsen meddelat tillstånd (avstyckningsförbud), att enligt överlantmätarens mening jorddelning och bebyggelse inom lägenheten borde ske i anslutning till de reglerande bestämmelser, som kunde förutses bliva gällande för det angränsande området, att länsarkitekten i Malmöhus och Kristianstads län upprättat förslag till byggnadsplan för en del av Rebbelberga socken, vilken plan avsåge dels den del av nyss berörda område, inom vilket byggnadsordning och avstyckningsförbud gällde, dels ock lägenheten Haradal, att enligt förslaget nära 1 hektar (åkerområdet) av lägenheten skulle disponeras för gatüändamål och såsom öppen plats, under det att återstoden (tomtområdet) med en areal av omkring 1.2 hektar skulle med vissa inskränkningar vara upplåten för öppen bebyggelse och att överlantmätaren ansåge länsarkitektens förslag i denna del lämpligt, varför hinder ej borde möta mot fastställelse å avstyckandet av tomtområdet efter vissa av överlantmätaren angivna gränser, vilka överensstämde med förslaget till byggnadsplan men något avveke från det förslag, som åskådliggjorts å Sökjer-Petersens karta. Överlantmätaren har föreslagit, att försäljningen skulle avse det tomtområde av hemmanet Rebbelberga 10', som å den i lantmåterikontoret upprättade kartan utmärkts med litt. b, och vilket bestode av dels ovan Rönneåns vattenyta belägen mark, som vid preliminär arealberäkning befunnits innehålla 1.2 hektar, dels grund och vatten i Rönneån utanför områdets strand i den mån dessa hörde till hemmanet, samt att med tomtområdet skulle följa rätt att för vägändamål nyttja den mark, som å samma karta betecknats med litt. a. Överlantmätaren har därjämte uttalat, att genomförandet av den föreliggande byggnadsplanen och avstyckandet i enlighet med denna utav det nu ifrågakomna tomtområdet givetvis komme att i synnerlig grad påverka värdet av det i lägenheten ingående åkerområdet.

Domänstyrelsen har i sitt utlåtande den 4 januari 1935 anfört följande.

Domänstyrelsen hade i skrivelse till länsstyrelsen i länet den 4 september 1933 anhållit om förordnande för vederbörande distriktslantmätare att över den inom Rebbelberga socken belägna delen av Haradals plantering upprätta sådan karta, som erfordrades för sagda områdes intagande i stadsplan. I enlighet härmed hade distriktslantmätaren upprättat karta med handlingar, vilka den 28 maj 1934 överlämnats till Rebbelberga kommunalnämnd under anhållan, att å kartan angivet område måtte medtagas i stadsplanen för angränsande område. Av överlantmätarens yttrande framginge, att länsarkitekten i Malmöhus och Kristianstads län upprättat ett den 30 oktober 1934 dagtecknat förslag till byggnadsplan för del av Rebbelberga socken och att berörda förslag avsåge jämväl lägenheten Haradal.

Med sin förutnämnda skrivelse den 22 februari 1932 angående ifrågasatt försäljning av samt dispositionsrätten till Haradals plantering hade styrelsen överlämnat ett av kammarkollegium den 24 november 1930 i ärendet avgivet utlåtande. Kollegiet hade beträffande Haradalsplanterings Rebbelbergadel uttalat, att kronan torde vara oförhindrad att försälja området men att försiktigheten bjöde, att kronan därvid förbehölle sig frihet från annan hemulsskyldighet än köpeskillings återbärande.

Lägenheten Haradal hade ett gynnsamt läge i en tätt bebyggd trakt. Det torde kunna förväntas, att lägenheten framdeles erhöles ökat värde såsom tomtmark. Vägande skäl talade därför emot en försäljning av lägenheten med nuvarande fastighetsvärden. Med hänsyn till det betydande arbete, som Trollér nedlagt å tomtområdet, ansågs sig styrelsen dock böra tillstyrka försäljning till honom av sagda område. Åkerområdets framtida användning syntes vara nära beroende av den byggnadsplan, som torde komma att fastställas. På grund härav borde åkerområdet tillsvidare bibehållas i kronans ägo och utarrenderas för kort tid.

Emot det saluvärde, som åsatts tomtområdet, och övriga av förrättningsmannen föreslagna villkor för områdets försäljning hade styrelsen i huvudsak icke något annat att erinra än att, därest Trollér förvärvade lägenheten, varken kronan eller arrendatorn skulle äga framställa fordringsanspråk på grund av det rörande lägenheten nu gällande arrendeavtal.

*Departements-
chefen.*

Mot försäljningsförslaget, sådant det blivit av domänstyrelsen förordat, har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av hemmanet Rebbelberga 10¹ under kronoparken Ängelholm i Rebbelberga socken av Kristianstads län det tomtområde, som å en i länets lantmäterikontor upprättad, den 10 december 1934 dagtecknad karta utmärkts med litt. b och som består av dels ovan Rönneåns vattenyta belägen mark, som vid preliminär arealberäkning befunnits innehålla 1.2 hektar, dels ock grund och vatten i Rönneån utanför områdets strand i den mån dessa höra till hemmanet, må med ett saluvärde av 15,500 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med tillträdesrätt för köpare räknat från den 14 mars 1935 och med hembuds rätt jämligt 10 § förordningen för arrendatorn, förre läroverksadjunkten A. Trollér; skolande, därest Trollér begagnar sig av hembuds rätten och förvärvar området, dels Trollér äga erhålla avdrag å saluvärdet med 5,500 kronor, dels ock varken kronan eller Trollér äga framställa fordringsanspråk gent emot varandra, på grund av det rörande lägenheten Haradal nu gällande arrendeavtal i fråga om ersättning för trädesbruk, höstplöjning, sådd eller husröta;

skolande vid försäljningen i övrigt iakttagas, att området överlåtes i det skick, vari det vid tillträdet befinnes, att i köpet ingå endast kronan tillhöriga, å området befintliga byggnader och anläggningar, att med området följer rätt att för vägändamål nyttja den mark, som å förenämnda i länets lantmäterikontor upprättade karta betecknats med litt. a, samt att kronan förbehåller sig frihet från annan hemulsskyldighet än köpeskillingens återbärande.

11:o.

Kronoparken Granvik i Skaraborgs län.

Sedan fråga uppstått om försäljning av lägenheterna Källarnäset, Bocksjö och Orretorp under kronoparken Granvik i Udenäs socken av Skaraborgs län, hava på domänstyrelsens föranstaltande uppskattningsförrättningar hållits i vederbörlig ordning.

Av handlingarna i ärendet, däribland vid förrättningarna förda protokoll och en av distriktslantmätaren A. F. Lindeman 1932 upprättad karta jämte avstyckningshandlingar, inhämtas i huvudsak följande.

Salulotterna, som numera avstyckats, hava i jordregistret betecknats Bocksjö 1³, 1⁴ och 1⁵. De bilda ett sammanhängande område, beläget invid allmän väg, 35 kilometer från Askersund och 25 kilometer från Karlsborgs järnvägsstation.

Lägenheten Källarnäset (Bocksjö 1³).

Arealen omfattar 20.96 hektar, varav omkring 3.02 hektar åker, 0.99 hektar äng, 14.35 hektar skogsmark och 2.60 hektar impediment.

Å lägenheten befintliga byggnader, vilka samtliga tillhöra kronan, äro i stort sett i försvarligt skick samt för lägenhetens behov tillräckliga. Åkerjorden är av medelgod och ängen av svag beskaffenhet. Hävden är god. Virkesförrådet har uppskattats till 443 kubikmeter.

Lägenheten har för tiden till den 14 mars 1934 varit utarrenderad till Anders August Svensson mot ett årligt arrende av 90 kronor. Svensson har brukat lägenheten sedan år 1883, då han övertog arrendet av sin svärfader, som brukat lägenheten under 50 år. Lägenheten är numera för tiden till den 14 mars 1935 utarrenderad till Svenssons måg Karl Erhard Söderlund.

Saluvärdet har uppskattats till 3,850 kronor, varav omkring 1,275 kronor belöpa å skogsmark och skog. Arrendevärdet har beräknats utgöra 90 kronor. Av domänverket förskotterade kostnader för avstyckning utgöra 150 kronor 2 öre.

Lägenheten Bocksjö (Bocksjö 1⁴).

Arealen omfattar 104.534 hektar, varav omkring 44.48 hektar åker, 0.25 hektar äng, 51.79 hektar skogsmark, 5.13 hektar fastmarksimpediment och 2.88 hektar vatten.

Å lägenheten befintliga byggnader tillhöra kronan. De äro för lägen-

hetens behov för stora samt i stort sett i dåligt skick. Åkerjorden är av svag beskaffenhet. Hävden är god. Virkesförrådet har uppskattats till 2,118 kubikmeter.

Lägenheten är för tiden till den 14 mars 1937 utarrenderad till Axel Leander Johansson mot ett årligt arrende av 1,285 kronor. Johansson har brukat lägenheten sedan år 1917. Den har städse skötts väl.

Saluvärdet har uppskattats till 21,650 kronor, varav omkring 6,750 kronor belöpa å skogsmark och skog. Arrendevärdet har beräknats utgöra 1,300 kronor. Av domänverket förskotterade kostnader för avstyckning utgöra 837 kronor 94 öre.

Lägenheten Örretorp (Bocksjö 1^a).

Arealen omfattar 26.⁰³ hektar, varav omkring 7.⁰⁹ hektar åker, 1.⁴³ hektar äng, 17.¹⁶ hektar skogsmark och 0.³⁵ hektar impediment.

Å lägenheten befintliga byggnader tillhöra kronan. De äro i stort sett i försvarligt skick samt för lägenhetens behov tillräckliga. Åkerjorden är av mycket svag och ängen av svag beskaffenhet. Hävden är god. Virkesförrådet har uppskattats till 253 kubikmeter.

Lägenheten är för tiden till den 14 mars 1935 utarrenderad till Erik Pettersson mot ett årligt arrende av 250 kronor. Pettersson och före honom hans svärfader hava brukat lägenheten sedan år 1895. Den har städse skötts väl.

Saluvärdet har uppskattats till 4,600 kronor, varav omkring 1,000 kronor belöpa å skogsmark och skog. Arrendevärdet har beräknats utgöra 250 kronor. Av domänverket förskotterade kostnader för avstyckning utgöra 176 kronor 36 öre.

Uppskattningsnämnden har föreslagit att lägenheterna måtte försälas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1934 och med hembudsrätt jämlikt 9 § i förordningen för vederbörande brukare. Anledning föreläge icke att vid försäljningarna föreskriva särskilda villkor angående lägenheternas användning samt återköpsrätt. Skulle likväl föreskrifter härutinnan anses böra ifrågakomma, borde saluvärderna minskas med 15 procent. Vid försäljning av lägenheten Bocksjö 1^a borde förbehåll om rätt att nyttja vägarna, ägofigurerna nr:is 62 och 133 å den i ärendet företedda kartan, göras för följande i kronoparken Granvik ingående fastigheter, nämligen $\frac{1}{8}$ mantal Granviken nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Djeknetorp nr 1, $\frac{3}{4}$ mantal Hanefjäll nr 1, $\frac{1}{2}$ mantal Hult nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Humlegårdsliden nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Ottersjötorp nr 1, $\frac{1}{4}$ mantal Spåndalen nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Friskelstorp nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Gärdstorp med Kärret nr 1, $\frac{7}{32}$ av $\frac{1}{4}$ mantal Ugglestorp nr 1, 2 mantal Gäddviken och Dammen nr 1, $1\frac{7}{8}$ mantal Kvarnbacken nr 1, $\frac{1}{16}$ mantal Ösjönäs nr 3, lägenheterna Liderna och Dalen, åbohemmanen i Spåndalen, lägenheten Sörängen (Hindrikstorp) och kronans del av $\frac{3}{8}$ mantal Moen nr 1.

Arrendatorerna av lägenheterna Bocksjö och Örretorp hava förklarat sig villiga inköpa respektive lägenheter på föreslagna villkor. Anders August Svensson, som vid tiden för uppskattningsförrättningens hållande innehade arrendet av lägenheten Källarnäset, har meddelat, att han önskade överlåta hembudsrätten till sagda lägenhet å sin måg, nuvarande arrendatorn *Karl Erhard Söderlund*, vilken förklarat sig villig inköpa lägenheten på föreslagna villkor.

Vederbörande *jägmästare* och *överjägmästare* hava tillstyrkt försäljningarna. Jägmästaren har föreslagit, att jakträtten å lägenheter-

na borde förbehållas kronan, samt framhållit angelägenheten av att transport av virkesprodukter från kronoparken ej hindrades genom uppsättande av grindar över den å kartan med ägofigur nr 62 betecknade vägen. Enligt överjägmästarens mening vore det av stor betydelse för kronoparken, att fri och obehindrad utfart erhöles över sagda väg. Köparen av lägenheten Bocksjö, inom vars gränser vägen vore belägen, borde därför förbinda sig att över vägen ej uppsätta grind. Det men, som härigenom uppkomme för lägenheten, uppskattade överjägmästaren till 375 kronor, med vilket belopp saluvärdet borde minskas. Saluvärdet skulle således utgöra 21,275 kronor. Arrendatorn Söderlund borde medgivas hembuds rätt till lägenheten Källarnäset. Tillträdesdagen för samtliga lägenheter borde framflyttas till den 14 mars 1935.

Arrendatorn Johansson har meddelat, att han vore villig inköpa lägenheten Bocksjö på de ändrade villkor, som av överjägmästaren föreslagits.

Med skrivelse den 24 september 1934 har domänstyrelsen överlämnat ärendet till Kungl. Maj:t samt därvid anfört i huvudsak följande.

För egen del hade styrelsen icke något annat att erinra mot uppskattningsnämndens förslag med däri av överjägmästaren förordade ändringar än att, dels, när vägarna n:ris 62 och 133 vore samfällda för stamfastigheten och styckningslotterna, förbehåll om rätt för kronan att använda nämnda vägar samt till fri och obehindrad utfart över vägen nr 62 borde göras jämväl beträffande lägenheterna Källarnäset och Orretorp, dels vid försäljning av lägenheten Bocksjö till annan än arrendatorn tillträdesdagen borde bestämmas till den 14 mars 1937, då nu gällande arrendekontrakt upphörde att gälla, dels ock, därest arrendatorerna begagnade sig av hembuds rätten, varken kronan eller arrendatorerna skulle äga framställa fordringsanspråk på grund av gällande arrendeavtal. Då årliga arrendet av lägenheten Bocksjö överstege 1,000 kronor, torde frågan om försäljning av nämnda lägenhet ej kunna avgöras utan riksdagens medverkan. Ärendet syntes därför böra i sin helhet underställas riksdagens prövning.

Jag biträder försäljningsförslaget, sådant det blivit av domänstyrelsen förordat. Det torde böra åligga vederbörande köpare att återgälda kronan förut omförmälda avstyckningskostnader. Av skäl, domänstyrelsen anfört, synes ärendet i dess helhet böra underställas riksdagen.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoparken Granvik i Udenäs socken av Skaraborgs län må enligt bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäljas

a) lägenheten Källarnäset (Bocksjö 1^a) med ett saluvärde av 3,850 kronor och med tillträdes rätt för köpare räknat från den 14 mars 1935 samt med hembuds rätt jämlikt 9 § förordningen för Karl Erhard Söderlund;

b) lägenheten Bocksjö (Bocksjö 1^a) med ett saluvär-

de av 21,275 kronor och med hembuds rätt jämlikt 9 § förordningen för Axel Leander Johansson samt med tillträdes rätt för Johansson, därest han begagnar sig av hembuds rätten, räknat från den 14 mars 1935, och för annan köpare den 14 mars 1937; samt

c) *lägenheten Orretorp* (Bocksjö 1⁵) med ett saluvärde av 4,600 kronor och med tillträdes rätt för köpare räknat från den 14 mars 1935 samt med hembuds rätt jämlikt 9 § förordningen för Erik Pettersson;

ägande varken kronan eller arrendatorerna, för det fall att de sistnämnda förvärva lägenheterna, framställa fordringsanspråk gent emot varandra på grund av gällande arrendeavtal i fråga om ersättning för trädesbruk, höstplöjning, sådd eller husröta;

och skall vid försäljningarna därjämte iakttagas, att lägenheterna överlätas i det skick, vari de vid tillträdet befinnas, att i köpen ingå endast kronan tillhöriga, å vederbörande lägenhet befintliga byggnader och anläggningar, att kronan såsom ägare av följande i kronoparken Granvik ingående fastigheter förbehålles rätt att använda de å den i ärendet företedda kartan med ägofigurerna n:ris 62 och 133 betecknade samfällda vägarna, nämligen $\frac{1}{8}$ mantal Granviken nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Djeknetorp nr 1, $\frac{1}{4}$ mantal Hanefjäll nr 1, $\frac{1}{2}$ mantal Hult nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Humlegårdsliden nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Ottersjötorp nr 1, $\frac{1}{4}$ mantal Spåndalen nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Friskelstorp nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Gärds torp med Kärret nr 1, $\frac{7}{32}$ av $\frac{1}{4}$ mantal Uggletorp nr 1, 2 mantal Gäddviken och Dammen nr 1, $1\frac{7}{8}$ mantal Kvarnbacken nr 1, $\frac{1}{16}$ mantal Ösjönäs nr 3, lägenheterna Liderna och Dalen, åbohemmanen i Spåndalen, lägenheten Sörängen (Hindrikstorp) och kronans del av $\frac{3}{8}$ mantal Moen nr 1, att kronan såsom ägare av fastigheten 1 mantal Bocksjö nr 1 jämte samtliga förenämnda i kronoparken Granvik ingående fastigheter förbehålles rätt till fri och obehindrad utfart för all framtid å den med ägofigur nr 62 betecknade vägen, varför köparna skola tillförbindas att icke å densamma uppföra grindar eller andra anordningar, som kunna hindra trafiken; ägande kronan att till säkerhet för beståndet av sagda utfästelser angående rätt till väg erhålla inteckning i lägenheterna, samt att köparna betala av kronan förskotterad kostnad för

avstyckning av lägenheterna, utgörande 150 kronor 2 öre för Bocksjö 1³, 837 kronor 94 öre för Bocksjö 1⁴ och 176 kronor 36 öre för Bocksjö 1⁵.

12:o.

Kroppstad nr 2 i Värmlands län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Kroppstad nr 2 i Ny socken av Värmlands län var för tiden 14 mars 1928—14 mars 1933 utarrenderad i tre olika lotter, huvudgården mot en årlig avgäld av 650 kronor, Kvarnbråten mot en årlig avgäld av 210 kronor och den kronoegendomen tillhörande s. k. Åmotsforsen med utmål mot en årlig avgäld av 1,750 kronor. I avvaktan på egendomens framtida disposition har densamma efter den 14 mars 1933, fortfarande uppdelad i angivna lotter och mot enahanda avgälder, upplåtits på ettåriga arrenden, senast till den 14 mars 1935.

Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen under år 1932. Av handlingarna i ärendet, däribland vid uppskattningsförrättningen upprättat instrument och en av förste lantmätaren Sv. Aug. Odquist år 1903 upprättad karta med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 24 kilometer från Arvika stad och 3 kilometer från Åmotsfors järnvägsstation, innehåller en areal av 135.15 hektar, därav 25,65 hektar tomt och åker, 4.00 hektar ängsmark och 105.50 hektar avrösningsjord. Å egendomen finnas torpen Flottbråten på 1 kilometers avstånd från huvudgården och Kvarnbråten, beläget 2 kilometer väster om huvudgården. Torpen, som äro bebyggda med kronan tillhöriga hus, brukas, Flottbråten under huvudgården och Kvarnbråten av P. J. Bohlin från den 14 mars 1928.

För landstormens behov disponerar arméförvaltningen å egendomen ett tomtområde om 0.128 hektar med därå uppförd förrädsbyggnad. Huvudgårdens byggnader äro tillräckliga för egendomens behov och jämförelsevis väl underhållna. Ekonomihusen äro dock gamla och otidsenliga. Husen å torpen äro dåliga.

Åkerjorden, bestående huvudsakligen av lerjord, är av god beskaffenhet. Ängen, som utgöres av renar och backar, är mindre god, delvis vattensjuk. Skogsmarken ingår icke i arrendet. Skogen är av god beskaffenhet.

Genom Kungl. Maj:ts resolution den 11 december 1931 har Åmotsfors pappersbruksaktiebolag medgivits rätt att hava elektriska högspänningsledningar framdragna över egendomen.

Uppskattningsnämnden har i likhet med *kronojordstyckningssakkunniga* föreslagit försäljning av största delen av egendomens inägojord jämte nödig skogsmark, uppdelad i tre lotter, huvudgården, Flottbråten och Kvarnbråten. Som en fjärde försäljningslott skulle dessutom tillkomma egendomen tillhörigt vattenfall med strandrätt, utmål och upplagsplats. Försäljningslotterna hava å förberörda karta angivits med röda gränslinjer och betecknats med I—IV.

Nämnden har förordat, att lotten I eller huvudgården skulle med åsatt saluvärde av 19,000 kronor hembjudas arrendatorn Bertil Olsson, vilken från den 14 mars 1928 innehaft egendomen. Före nämnda tid hade Olssons fader brukat egendomen från år 1900.

Vid granskning av förslaget har domänstyrelsen ansett sig böra biträda detsamma allenast i vad det avsåge försäljning av huvudgården och Flottbråten, det senare området uppdelat i lämpligt antal till bostadsbyggande avsedda tomter. Kronoegendomen i övrigt borde lämpligast tillsvidare bibehållas i kronans ägo.

I enlighet härmed har på styrelsens föranstaltande genom en den 17 mars 1934 i vederbörlig ordning fastställd förrättning från egendomen avstyckats sex å särskild karta angivna och med litt. A—F betecknade lotter. Av dessa, som försetts med registernummer 2⁴—2⁹, motsvarar litt. A den i uppskattningsnämndens försäljningsförslag angivna lotten I med utökad skogsmark. Lotterna litt. B—F utgöra å torpet Flottbråtens område avstyckade bostadstomter.

Lotternas arealer framgå av efterföljande tabell:

L i t t.	Areal i hektar				Arrende- värde i kronor
	åker	äng	avrösnings- jord	summa	
<i>Jordbrukslott.</i>					
A R:nr 2 ⁴ huvudgården...	19.7480	4.5050	33.3170	57.5700	750
<i>Bostadslägenheter.</i>					
B > 2 ⁵ obebyggd	0.2910	0.0480	0.3160	0.6500	—
C > 2 ⁶ bebyggd	0.1960	0.0940	0.2700	0.5600	—
D > 2 ⁷ obebyggd	0.3230	0.0380	0.3090	0.6700	—
E > 2 ⁸ »	0.4650	0.0200	—	0.4850	—
F > 2 ⁹ »	0.4395	0.0180	—	0.4575	—

I lotten litt. A ingår enligt avstyckningshandlingarna styckningsfastighetens andel av Nysockensjön utanför ägolottens stränder samt 50 procent av den till styckningsfastigheten hörande andelen i fisket i samma sjö. Envar av lotterna har tilldelats i ägostyckningshandlingarna angivna andelar i vissa vid förrättningen såsom gemensamma avsatta vägar.

Med hänsyn till de förändringar i avseende å försäljningslotternas arealer och eljest, som på grund av såväl domänstyrelsens i ärendet intagna ståndpunkt som vid avstyckningsförrättningen uppkomna nya omständigheter måst vidtagas i det ursprungliga försäljningsförslaget, har domänintendenten anfört, att saluvärdet å lotten litt. A borde bestämmas till 21,200 kronor, därav för skog och skogsmark 6,870 kronor, varjämte lotterna litt. B—F borde åsättas saluvärden av respektive 650, 1,760, 805, 970 och 915 kronor.

Överjägmästaren har förklarat sig icke hava något att erinra emot de föreslagna försäljningarna.

Med skrivelse den 12 juni 1934 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:t prövning samt därvid för egen del anfört följande.

De lotterna åsatta saluvärdena hade styrelsen ansett sig kunna godkänna.

Lotten litt. A. borde försäljas under hand jämlikt stadgandet i 15 § förordningen den 6 juni 1929 (nr 176). Visserligen hade uppskattningsnämnden förordat hembud för arrendatorn Bertil Olsson å denna lott. Då Olsson emeliertid icke innehåft lotten längre än från den 14 mars 1928, kunde hembud å lotten i författningssenlig ordning icke tillerkännas honom. Nämndens upplysning, att Olssons fader från 1900 brukat kronoegendomen hade vid det förhållande att denne skött jordbruket som underarrendator hos Ämotsfors pappersbruksaktiebolag icke någon inverkan.

Vid försäljning av lotten borde kronan förbehållas rätt dels att som upplagsplats nyttja det med ägofigur nr 42 å styckningskartan utmärkta området, dels att tillsvidare och så länge det erfordrades hava det å styckningslotten för landstormens behov uppförda förrådshuset kvarstående och nyttja det huset tillhörande tomtområdet, dels ock att över styckningslotten taga väg fram till nämnda område. Rätt borde ävenledes förbehållas Ämotsfors pappersbruksaktiebolag att hava sina över sistnämnda styckningslott framdragna kraftledninga kvarstående.

Lotterna litt. B—F borde upplåtas jämlikt stadgandet i 13 § berörda förordning.

Vid ärendets föredragning den 27 juli 1934 har *Kungl. Maj:t* förordnat om försäljning, på sätt förslaget innebär, av förberörda fem bostadslägenheter samt förklarat sig vilja framdeles meddela beslut beträffande dispositionen av lotten litt. A.

Beträffande sistnämnda lott har *arrendatorn Olsson* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 juli 1934 förklarat sig villig inköpa densamma till åsatt saluvärde av 21,200 kronor samt på övriga av domänstyrelsen föreslagna villkor. Till stöd för att hembuds rätt måtte tillerkänna honom har Olsson framhållit, att hans fader under åren 1902—1906 i egenskap av underarrendator hos Ämotsfors pappersbruksaktiebolag på ett av vederbörande domänintendent väl vitsordat sätt skött jordbruket å ifrågavarande kronoegendoms huvudgård, vilken därefter brukats av Olsson själv, först som underarrendator intill den 14 mars 1928 och från nämnda tidpunkt som arrendator. Med skrivelse den 20 augusti 1934 har Olsson härjämte ingivit två intyg, det ena av kommunalnämndsordföranden i Ny socken Joh. Pettersson, utvisande, att Olsson och dennes fader under av Olsson angivna tider och i av honom uppgiven egenskap brukat huvudgården till kronoegendomen Kroppstad nr 2, samt det andra av direktören i Ämotsfors pappersbruksaktiebolag Gösta Schotte av innehåll, att Olsson såsom arrendator av ifrågavarande fastighet skött densamma på ett synnerligen förtjänstfullt sätt, varför han vore väl värd att i första hand ifrågakomma som köpare vid fastighetens försäljning.

Departements-
chefen.

Jag finner vägande skäl vara förebragta för försäljning av lotten litt. A till nuvarande arrendatorn, vilken även av uppskattningsnämnden förordats till hembud å densamma. Då arrendatorn emellertid icke kan i författningsenlig ordning beredas hembud, torde frågan få underställas riksdagens prövning.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Kroppstad nr 2 i Ny socken av Värmlands län lotten litt. A (huvudgården) med en areal av 57.57 hektar må med ett saluvärde av 21,200 kronor och med tillträdesrätt räknad från den 14 mars 1935 försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt för Bertil Olsson, samt under villkor i övrigt, att lotten försäljes i det skick, vari den vid tillträdet befinnes, att endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att kronan förbehålles rätt att dels såsom upplagsplats begagna det med ägofigur nr 42 å den i ärendet företedda avstyckningskartan betecknade området, dels tillsvidare, så länge det erfordras, hava det å lotten för landstormens behov uppförda och av försäljningen ej omfattade förrådshuset kvarstående samt nyttja det till huset hörande tomtområdet, dels ock taga väg över den till försäljning föreslagna lotten fram till sistnämnda tomtområde, samt att köparen skall respektera den Åmotsfors pappersbruksaktiebolag medgivna rätten att hava elektriska högspänningsledning- ar framdragna över lotten.

13:o.

Hov nr 1 i Jämtlands län.

Kronoegendomen $\frac{2}{3}$ mantal Hov nr 1 i Frösö socken av Jämtlands län har intill den 14 mars 1933 varit utarrenderad mot årligt arrende av 330 kronor. Från nämnda tidpunkt har egendomen sedermera i avvaktan på lösning av frågan om dess framtida disposition mot enahanda avgäld upplåtits på arrende intill den 14 mars 1935.

Med anledning av förestående arrendeledighet har på domänstyrelsens föranstaltande den 13 augusti 1929 hållits vederbörlig uppskattningsförrättning å egendomen.

Av handlingarna i ärendet, däribland det vid nyssnämnda förrättning förda instrumentet ävensom vidimerat utdrag av en av F. W. Jonsson vid laga skifte år 1893 upprättad karta över samtliga ägor till »hemmanen Hof och Prestbordet uti Frösö socken», inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 7 kilometer från Östersund, ligger i två skiften, inägo- och hemskiftet samt Brattåsskiftet, av vilka det förstnämnda skiftet innehåller en areal av 64.164 hektar, varav 26 hektar åker, 7.356 hektar äng, 29.459 hektar skogsmark och 1.349 hektar annan avrösningsjord, och det andra består av 28.43 hektar skogsmark och annan avrösningsjord. I nämnda arealer ingå ej fyra med litt. a—d betecknande lotter om tillhoppa 12.545 hektar, vilka försålts jämlikt beslut den 24 februari 1911. Däremot ingår i inägo- och hemskiftets areal ett område om 0.144 hektar, som jämlikt beslut den 4 mars 1927 försålts till Frösö församling för utvidgning av skoltomt.

Åbyggnaden är med undantag av kornladan av hög ålder och ganska bräcklig och i vissa fall i behov av nybyggnad, i synnerhet ladugårdsbyggnaden, vilken är i det närmaste uttjänad.

Frösö elektriska förening m. b. p. a. har medgivits rätt att hava över egendomen framdragna elektriska ledningar, på sätt och under villkor Kungl. Maj:ts resolution den 25 april 1919 närmare angiver.

Taxeringsvärdet för år 1933 å hela egendomen utgör 28,400 kronor för inägorna och 6,300 kronor för skogen. Av sistnämnda värde belöpa 3,800 kronor på egendomens hemskogsskifte.

Å egendomen finnas tre ättechögar.

Jämtlands läns hushållningssällskaps egnahemsnämnd har framhållit, att egendomen ej borde styckas, då det med hänsyn till läget i närheten av Östersund och där förlagda regementen ur leveranssynpunkt vore av stor vikt, att några större, produktionskraftiga jordbruk funnes att tillgå. Efterfrågan på egnahems- och åbolägenheter å Frösön vore knappast märkbar, och förutsättningarna för småbruk mindre goda, enär erforderlig tillgång till arbetsförtjänst ej funnes.

Uppskattningsnämnden har anfört följande. Framställningar om förvärv från kronoegendomen av bostads- eller mindre jordbrukslägenheter hade ej inkommit till nämnden. Med hänsyn till beskaffenheten av egendomens åbyggnad och de kostnader, en förbättring av denna skulle medföra, förordades egendomens försäljning. Nämnden, som delade egnahemsnämndens åsikt om egendomens bibehållande ostyckad, ansåge, att försäljningen borde omfatta egendomens inägojord samt såsom skogsanslag härtill hemskogsskiftet, beläget omedelbart norr om inägorna. Den övriga delen av egendomen borde bibehållas i kronans ägo för att förvaltas i samband med invidliggande kronoegendomen Stocke nr 2 tillhörande utmark. Det till försäljning föreslagna området, inägo- och hemskiftet, saluvärderades till 35,585 kronor, varav 13,677 kronor 50 öre för utmark med växande skog. Arrendevärdet vore 695 kronor. Lotten borde försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. och därvid hembjudas egendomens nuvarande arrendator, kyrkovärden Erik Olofsson, vilken innehaft egendomen på arrende sedan den 14 mars 1892 och gjort sig förtjänt av hembud vid lottens försäljning. Nämnden ansåge icke särskilda bestämmelser rörande egendomens användande eller kronans återköpsrätt behöva ifrågakomma vid försäljningen, enär egendomens belägenhet icke torde förutsätta

någon oförutsedd värdeökning i avsevärd grad. Vid tillämpning av dylik rätt torde saluvärdet skäligen böra sättas till 30,250 kronor. Därest egendomen skulle försälas utan hembud, har uppskattningsnämnden föreslagit ett saluvärde av 37,085 kronor, vilket utgjorde en höjning av saluvärdet med 1,500 kronor, motsvarande kostnaden för iståndsättande av vissa egendomens åbyggnader, särskilt stall- och ladugårdsbyggnaden. Förbundets försäljningen med villkor om återköpsrätt för kronan, borde saluvärdet vid försäljning utan hembud utgöra 31,515 kronor.

Egendomens arrendator, har förklarat sig önska inköpa den till försäljning föreslagna delen av egendomen för en köpeskilling av 35,585 kronor, men har ifrågasatt, huruvida saluvärdet å skogen ej kunde nedsättas något.

Överlantmätaren har ansett en avstyckning av det till försäljning avsedda området överensstämma med föreskrifterna i 19 kapitlet 3 § i lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet.

Överjägmästaren har tillstyrkt uppskattningsnämndens försäljningsförslag men har ansett värdet å den till försäljning föreslagna skogen vara för högt, varför han ifrågasatt, huruvida ej saluvärdet å skog och skogsmark borde nedsättas till 10,624 kronor. Saluvärdet å hela försäljningslotten skulle härigenom komma att utgöra 32,527 kronor 40 öre vid försäljning med hembud för arrendatorn.

Länsstyrelsen har i utlåtande den 3 november 1931 förklarat sig ej hava annat att erinra mot uppskattningsnämndens förslag, än att saluvärdet å skogsmark och växande skog borde bestämmas i enlighet med vad av *överjägmästaren* anförts.

I samband med förevarande försäljningsförslag har fråga uppkommit om undantagande ur naturskydds- och fornminnessynpunkt av visst område från försäljningen. Härom må anföras följande.

I ett ärende rörande skyddande av ett å ifrågavarande kronoegendom beläget område, omfattande bland annat ett gravfält från järnåldern, vilket skadats genom därå verkställd grustäkt, har *ordföranden i Frösö hembygdsförening* i skrivelse den 21 januari 1930 föreslagit, att vid försäljning av kronoegendomen det därå befintliga gravfältet måtte avsättas till fornminnes- och naturskyddsområde att användas som en bygdens minnesrika och vackra mötesplats under hembygdsföreningens vård.

Länsstyrelsen har i yttranden över nämnda förslag funnit lämpligast, att hela det område, som vore upptaget av fornminnen, överfördes till förvaltning av vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien. I varje fall vore det för områdets skyddande av största vikt, att någon upplåtelse av detsamma eller rättighet med avseende därå icke medgäves utan i samförstånd med riksantikvarien ävensom att fornminnesområdet under inga förhållanden inbegreps i en eventuell försäljning av hemmanet utan bibehölles i kronans ägo mot det att skäligen jämkning vidtoges i det hemmanet åsatta saluvärdet.

Riksantikvarien har icke ansett skäl föreligga, att området överfördes till förvaltning av akademien, men har i likhet med länsstyrelsen framhållit vikten av att fornminnesområdet icke inbegreps i en försäljning eller utarrendering av kronoegendomen utan bibehölles i kronans ägo för att med nyttjanderätt upplåtas till Frösö hembygdsförening under förutsättning, att kontrollen av områdets skötsel uppdroges åt länsantikvarien.

Frösö hembygdsförening har härefter föreslagit, att det område, som funnes angivet å en av länsantikvariens upprättad och i ärendet ingiven skiss, måtte undantagas från försäljningen samt att ny utfartsväg från området till allmänna landsvägen måtte anordnas på sätt skissen utvisade.

Länsantikvariens Eric Festin har i yttrande den 2 juni 1931 anfört bland annat följande. Tillfartsvägarna från landsvägen fram till fornminnesområdet syntes böra vara två, nämligen dels den av föreningen föreslagna, som borde utläggas till ganska avsevärd bredd, dels ock den nu använda (å skissen betecknad »fägata»), vilken från landsvägen ledde fram till den å skissen utmärkta smedjan.

Vidare föreläge behov av servitut emot bebyggelse i närheten av området och inom sådant avstånd, att den vore till förfång eller i något avseende ur fornminnes- eller naturskyddssynpunkter bleve störande för området. Platsen hade ett ömtåligt läge, och därför borde tillses, att något av den »världsberömda fjärrsynen» från denna märkliga fornminnesplats skyddades, så mycket mera som området även avsåges för möten av ideell natur och hembygdsvårdande syften. Särskilt området åt väster borde beläggas med dylikt servitut.

Vid årsmöte den 6 december 1931 beslöt hembygdsföreningen, att föreningen skulle med nyttjanderätt mottaga fornminnesområdet, därest detta komme att undantagas, men att, då föreningen ej hade någon som helst ekonomisk nytta men väl utgifter för iordningställande och underhåll av området, ingen avgift för nyttjandet borde erläggas, eller, om detta av formella skäl ej kunde medgivas, avgiften borde sättas så låg som möjligt, exempelvis fem kronor per år.

Ifrågavarande områden hava närmare angivits å en av distriktslantmätaren Otto K. Berne år 1931 på hembygdsföreningens initiativ upprättad och i ärendet företedd karta med beskrivning. Härav framgår, att det område, som för fornminnesändamål borde undantagas vid egendomens försäljning, å kartan betecknat litt. Ba och begränsat av linjerna mellan punkterna 1—2—3—4—5—6—7—8—9—1, med undantag av därinom belägen samfärd väg, i areal innehölle omkring 1,5 hektar, varav 0,065 hektar åker och 1,435 hektar äng. Enligt beskrivningen borde följande bestämmelser tillkomma: 1) Stamfastigheten medgaves rätt att för kringliggande inägojords brukande använda befintliga brukningsvägar över området utan att skada därå belägna fornminnesgravar m. m. 2) Med området skulle följa nyttjanderätt till 4 meter breda utfartsvägar ut till landsvägen å de å kartan med litt. a och b betecknade områdena. 3) Därjämte skulle med området följa rätt att taga vatten i källan litt. c. Hembygdsföreningen hade dessutom — anføres i beskrivningen — hemställt, att området mellan linjerna 5—6—7—8 och 10—11 samt området mellan linjerna 2—3—4 och 12—13 icke finge bebyggas med andra byggnader, än som för stamfastigheten erfordrades för jordbruksändamål, dock i intet fall av störande beskaffenhet. Länsantikvariens hade därutöver anhållit, att hela området mellan styckningsområdet litt. Ba, utfartsvägarna litt. a och b och landsvägen icke finge bebyggas annat än med nyssnämnda slag av byggnader.

Länsantikvariens har härjämte framhållit önskvärdheten av att ett område vid nordvästra hörnet av området litt. Ba, å 1931 års karta angivet med punkterna 0—I—II—5, komme att inneslutas i upplåtelsen till Frösö hembygdsförening.

Arrendatorn har motsatt sig inskränkning i dispositionsrätten till områdena öster och väster om området litt. Ba samt förklarat, att, därest litt. Ba komme att undantagas, han vore villig att för egendomen erlægga en köpeskillning av 30,000 kronor. Till stöd för nedsättningen i köpeskillningen har arrendatorn åberopat ett av två personer avgivet intyg av innehåll bland annat, att egendomens saluvärde genom undantagandet av litt. Ba komme att sjunka med omkring 3,800 kronor.

Härefter har arrendatorn hemställt, att domänstyrelsen måtte avgöra försäljningsärendet, på sätt domänstyrelsen funne lämpligast, samt anhållit, att, därest det ifrågasatta förbudet mot viss bebyggelse ansåges utgöra något men för egendomen, hänsyn härtill toges vid bestämmandet av köpeskillningen, varjämte han framhållit, att de områden, som skulle undantagas från bebyggelse, utgjorde över 7 hektar.

Länsantikvariern har sedermera med bifogande av en av distriktslantmätaren Berne den 5 mars 1932 upprättad kartsbild framlagt ett i viss mån ändrat förslag angående omfattningen av litt. Ba samt de områden, varå bebyggelse ej skulle få äga rum.

Med utlåtande den 30 juli 1932 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning. Styrelsen hade ej något att erinra mot uppskattningsnämndens försäljningsförslag. Med bifall till överjägmästarens förslag om reducering av skogsvärdet ansåge styrelsen emellertid, att egendomens saluvärde vid försäljning med hembuds rätt för arrendatorn borde utgöra 32,500 kronor. Angående undantagandet från försäljningen av ett forntida gravfält för att med nyttjanderätt upplåtas till Frösö hembygdsförening samt förbud mot bebyggande av vissa områden ansåge sig styrelsen ej kunna biträda de härutinnan framlagda förslagen, då dylikt undantag och förbehåll skulle avsevärt minska köpeskillningen för egendomen, utan att kronan erhöle en häremot svarande nyttjanderättsavgäld. Forngravarna vore för övrigt fridlysta redan genom förordningen den 29 november 1867 rörande forntida minnesmärkens fredande och bevarande.

Styrelsen hemställde slutligen, att Kungl. Maj:t måtte förordna, att egendomen i övrigt skulle ställas under skogsstatens vård och förvaltning för att förvaltas som kronopark.

Sedan länsantikvariern Festin i skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 augusti 1934 såväl å egna som å föreningen Heimbygdas vägnar hemställt om ytterligare utredning i ärendet, har Kungl. Maj:t anmodat riksantikvariern och länsstyrelsen i Jämtlands län att — den sistnämnda efter vederbörandes hörande — i ärendet avgiva nya yttranden, varjämte förnyat utlåtande infordrats från domänstyrelsen.

Riksantikvariern har vidhållit sin förut i ärendet uttalade mening samt därutöver framhållit, att det skydd för fornlämningar, som förordningen den 29 november 1867 skänkte, icke kunde i förevarande fall anses vara tillfyllest. Med hänsyn till det natursköna läget i närheten av Östersund vore risken synnerligen stor för att marken omkring gravfältet, sedan kronoegendomen försålts till enskild person, komme att så småningom bliva föremål för tomtstyckning, varigenom detta Jämtlands kanske märkligaste kultur- och naturminnesområde bleve spolierat.

Föreningen Heimbygda har i avgivna yttranden funnit den lämpligaste lösningen av frågan om fornminnesområdets bevarande vara den, att området upplättes till föreningen Heimbygda i stället för till Frösö Hembygdsförening. Föreningen Heimbygda har föreslagit, att vid kronoegendomens Hov nr 1 försäljning måtte undantagas området litt. Ba om cirka 1.61 hektar, å en av distriktslantmätaren Berne den 11 februari 1933 upprättad och i ärendet företedd karts-kiss »Ang. avstyckning från Håv 1^a i Frösö socken» begränsat av linjerna mellan punkterna 1—2—3—18—17—16—5—6—7—8—9—1, vilket område borde utan vederlag ställas till föreningens förfogande, helst med äganderätt, att jämväl det å samma karts-kiss utmärkta området litt. A + B om cirka 1.84 hektar, varå även torde finnas forntida gravhögar eller rester av dylika, måtte undantagas och likaledes utan vederlag med äganderätt överlåtas på föreningen, att från störande bebyggelse måtte friläggas å karts-kissen angivna områdena I—V—12—18—I och 8—7—6—5—10—14—15—19—8, att den vid litt. C å karts-kissen belägna källan såsom intimt hörande samman med fornminnesområdet måtte tillföras detta med äganderätt för föreningen eller, därest detta ej kunde medgivas, med nyttjanderätt utan vederlag för föreningen samt, i förstnämnda fall, med rätt för köparen av egendomen att för gårdens behov fritt taga vatten ur källan, samt att egendomens huvudgård måtte medgivas rätt, i den mån det kunde anses skäligt och lämpligt, att för kringliggande inägojords brukande använda befintliga brukningsvägar över området utan att skada fornlämningar, planteringar eller dylikt. Därest föreningens förslag godkändes, borde enligt föreningens mening en skälig jämkning vidtagas i egendomens saluvärde.

Arrendatorn Olofsson har i skrivelse den 29 november 1933 förklarat sig i huvudsak icke hava något att erinra mot föreningen Heimbygdas förslag under förutsättning, att köpeskillingen för egendomen nedsattes med 4,500 kronor eller till 28,000 kronor. Den i förslaget omförmälda källan borde dock helst icke undantagas från försäljningen. Föreningen medgäves rätt till utfartsväg från området litt. Ba fram till landsvägen, vilken utfartsväg borde läggas över det å kartan med 8—7—6—5—10—14—15—19—8 betecknade området.

Länsstyrelsen har i yttrande den 3 mars 1934 för sin del föreslagit, att områdena litt. Ba och A + B å karts-kissen av den 11 februari 1933 måtte undantagas från försäljningen av egendomen för att avgiftsfritt, eventuellt mot en avgift av högst 10 kronor per år, upplätas till föreningen Heimbygda, att av föreningen disponeras tillsvidare och så länge de ansåges böra av föreningen för hembygdsvårdande syften förvaltas, att områdena mellan punkterna I—V—12—18—I och 8—7—6—5—10—14—15—19—8 icke måtte utan samtycke av kronan bebyggas samt att vissa förbehåll om rätt till källan vid litt. C ävensom angående rätt till väg måtte stadgas. Härjämte har länsstyrelsen förordat, att vid bifall till dess förslag saluvärdet å egendomen borde nedsättas till 28,000 kronor.

I utlåtande den 27 juli 1934 har *domänstyrelsen* på förut anförda skäl förklarat sig för sin del icke kunna tillstyrka, att områdena litt. Ba och A + B undantoges från försäljningen av kronoegendomen eller att de två övriga områdena belastades med servitut. Därest likväl Kungl. Maj:t, med hänsyn till vad i ärendet andragits rörande områdenas litt. Ba och A + B stora kulturhistoriska värde, skulle finna, att nämnda områden borde undantagas från försäljningen samt de två övriga områdena belastas med servitut för förhindrande av dessa områdets olämpliga bebyggande, ville domänstyrelsen förordna, att områdena litt. Ba och A + B med äganderätt överlätas till föreningen Heimbygda, då det endast skulle medföra en kostnad för kronan att med äganderätt behålla områdena och med nyttjanderätt upplåta dem till föreningen utan avgäld eller mot en ringa sådan. Styrelsen hade intet att erinra emot att köpeskillingen för egendomen i dylikt fall nedsattes till 28,000 kronor. Därest äganderätten till områdena litt. Ba och A + B skulle överlätas till föreningen utan vederlag, torde ärendet böra underställas riksdagens prövning.

*Departements-
chefen.*

Jag biträder förslaget om kronoegendomens försäljning med hembud för nuvarande arrendatorn. De skäl, vilka förebragts för ett undantagande från försäljningen av det å kartskissen den 11 februari 1933 med litt. Ba betecknade fornlämningsområdet, synas emellertid böra godtagas. Området torde sålunda böra med äganderätt överlätas till föreningen Heimbygda, att av föreningen avsätts till och framdeles bevaras såsom fornminnes- och naturskyddsområde. Vid överlåtelsen, som bör ske utan vederlag, synes mig förbehåll böra göras om rätt för kronan att, därest föreningen brister i nödig omvårdnad om området eller föreningen upplöses, vinna området åter. På grund av områdets undantagande från försäljningen torde egendomens saluvärde böra nedsättas till 30,000 kronor. Däremot anser jag mig icke kunna tillstyrka, vare sig att området litt. A + B undantages från försäljningen eller att någon del av egendomen belastas med byggnadsservitut till förmån för fornlämningsområdet.

Frågan om dispositionen efter den 14 mars 1935 av den i kronans ägo kvarvarande delen av egendomen torde avgöras av Kungl. Maj:t, sedan riksdagen beslutat i försäljningsfrågan.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen $\frac{2}{3}$ mantal Hov nr 1 i Frösö socken av Jämtlands län må

dels, enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., med rätt till hembud för Erik Olofsson försäljas egendomens inägo- och hemskifte — däri dock ej inbegripna ett med litt. Ba betecknat område å en av distriktslantmätaren Otto K. Berne den 11 februari

1933 upprättad kartskiss »Ang. avstyckning från Håv 1^a i Frösö socken», samt ett år 1927 till Frösö församling försålt område om 0.141 hektar — med ett saluvärde av 30,000 kronor,

dels ock till föreningen Heimbygda med äganderätt utan vederlag överlätas förberörda område litt. Ba jämte därå befintlig badstubyggnad, med förbehåll om skyldighet för föreningen att vårda området såsom fornminnes- och naturskyddsområde och om rätt för kronan att, därest föreningen upplöses eller befinnes brista i nödig omvårdnad om området, kostnadsfritt vinna detsamma åter;

skolande i övrigt gälla, beträffande försäljningen av inägo- och hemskiftet, *att* tillträdet må räknas från den 14 mars 1935, *att* egendomen försäljes i det skick, vari den vid tillträdet befinnes, *att* endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, *att* förbehåll göres för de jämkningar i gränser, som vid blivande avstyckningsförrättning kunna komma att föreskrivas, *att* föreningen Heimbygda såsom ägare av området litt. Ba medgives rätt att fritt nyttja den intill området belägna källan ävensom rätt till erforderliga utfartsvägar *samt att* köparen skall respektera den Frösö elektriska förening m. b. p. a. medgivna rätten att hava elektriska ledningar framdragna över egendomen, ävensom beträffande överlåtelsen av lotten litt. Ba, att ägaren av inägo- och hemskiftet förbehålles rätt att för kringliggande ägors brukande taga nödiga vägar över området utan att skada forn lämningar, planteringar eller dylikt.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt i de under 1:0—13:0 härovan antecknade ärenden.

Hans Maj:t Konungen lämnar bifall till vad departementschefen hemställt samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Allan Tigerschiöld.